

B 6/2001 rd

**RIKSDAGENS
BANKFULLMÄKTIGES BERÄTTELSE
2000**

*

**TILL
RIKSDAGEN**

HELSINGFORS 2001

ISSN 1237-4342

OY EDITA AB, HELSINGFORS 2001

I N N E H Å L L

	Sida		Sida
EUROSYSTEMET OCH DEN FINLÄNDSKA EKONOMIN	5	Betalningsmedelsförsörjningen.....	25
Penningpolitik och ekonomi.....	5	Omorganiseringen av penningförsörjningssystemet påbörjades 2000	25
Inflationstakten ökade i Finland och Europa	5	De gemensamma ramarna för valuta-utbytet fastställdes.....	26
Räntorna steg och euron försvagades	5	Finlands plan för valutaautbyte offentliggjordes	26
Den ekonomiska tillväxten var snabb och arbetslösheten minskade i euroområdet	6	Den stigande trenden för beloppet utelöpande sedlar och mynt fortsatte ...	27
Fortsatt snabb tillväxt i den finländska ekonomin	6	Finlands Banks övriga verksamhet.....	27
Inflationstakten i Finland klart snabbare än i euroområdet i genomsnitt.....	7	Förvaltningen av valutareserven	27
Eurosystemets penningpolitik och euroområdets ekonomi	8	Internationell verksamhet.....	28
<i>Penningpolitik och prisstabilitet i euroområdet.....</i>	8	<i>Finlands Bank som en del av Europeiska centralbankssystemet .....</i>	28
<i>Eurons externa värde .....</i>	11	<i>Övrig EU-verksamhet .....</i>	29
<i>Den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i euroområdet .....</i>	13	<i>Internationella valutafonden .....</i>	29
<i>Jämvikten i de offentliga finanserna i euroområdet.....</i>	15	Ekonomisk analys och forskning.....	30
Den ekonomiska utvecklingen i Finland ..	16	Bokslut	32
<i>Snabb exportledd tillväxt .....</i>	16	Balansräkning	32
<i>Utrikeshandel och extern balans.....</i>	17	Resultaträkning	34
<i>Jämvikten i de offentliga finanserna förbättrades .....</i>	19	Bokslutsbilagor	35
<i>Prisstabilitet .....</i>	20	Kommentarer till bokslutet	37
Utvecklingen på finansmarknaden	21	Kommentarer till balansräkningen.....	38
Banksektorn	21	Kommentarer till resultaträkningen	39
<i>Strukturella förändringar i bankverksamheten.....</i>	22	FINLANDS BANKS FÖRVALTNING OCH ÄRENDEN HANDLAGDA AV BANKFULLMÄKTIGE	41
Värdepappersmarknaden	22	Bankfullmäktige	41
<i>Strukturella förändringar på värdepappersmarknaden.....</i>	22	Instruktion för bankfullmäktige	41
<i>Utvecklingen på värdepappersmarknaden 2000.....</i>	23	Revisionen	41
Utveckling av tillsyn och reglering	24	Granskning av lånerörelsen och valutahandeln samt inventeringen	42
<i>Internationell tillsyn och reglering .....</i>	24	Verksamhetsberättelse om E.J. Långmans fonder	42
<i>Utveckling av EU-direktiven och den nationella lagstiftningen 2000.....</i>	25	Ränta på avsättningen för pensionsåtagandet 2001	42

	Sida		Sida
Ändringar i pensionsstadgorna för		Bankfullmäktiges sammansättning	44
Finlands Bank	42	Revisorer	44
Omstrukturering av personalen	43	FINANSINSPEKTIONEN	45
Direktionen	43		

Siffrorna i berättelsen baserar sig på
de uppgifter som fanns tillgängliga i
februari 2001.

EUROSYSTEMET OCH DEN FINLÄNDSKA EKONOMIN

Penningpolitik och ekonomi

Inflationstakten ökade i Finland och Europa

Huvudmålet för Eurosystemets penningpolitik är prisstabilitet. Strävandena att nå detta mål lyckades inte lika bra 2000 som 1999, då konsumentpriserna steg med bara 1,2 procent. År 2000 ökade inflationstakten i euroområdet med omkring en procentenhet jämfört med föregående år och var 2,3 %.

Globalt var 2000 ett år av gynnsam ekonomisk utveckling. I euroområdet var konjunkturerna och utsikterna bättre och den ekonomiska tillväxten högre än någonsin under 1990-talet. Tillväxten i Finland var fortsatt snabb redan sjunde året i rad. Till följd av den starka tillväxten i den globala ekonomin fortsatte råoljepriset att stiga, vilket ledde till en allmän inflationsökning i industriländerna.

I början av året accelererade inflationen i euroområdet snabbare än den högsta tillåtna ökningstakt för konsumentpriserna som fastställdes som prisstabilitetsmål. Till detta bidrog i huvudsak den fortsatta oljeprisstegringen och eurons depreciering. Vidare låg den årliga penningmängdstillväxten ständigt över det fastställda referensvärdet och ökningstakten i utlåningen till den privata sektorn var fortsatt hög.

Räntorna steg och euron försvagades

Vid början av 2000 var ECB:s anbudsränta jämnt 3 %. Den låga räntenivån berodde på den långsamma inflationen och osäkerheten om den ekonomiska tillväxten i euroområdet. Ökningstakten för konsumentpriserna började emellertid accelerera redan under 1999. Orsaken låg i externa faktorer, framför allt i den kraftiga råoljeprisstegringen som fortsatte fram till hösten 2000. Samtidigt försvagades också euron mot de övriga huvudvalutorna, vilket för sin del ökade pristrycket. ECB-rådet reagerade på den försvagade euron och tilltagande inflationen med upprepade

räntehöjningar. Styrräntan höjdes till 4,75 % fram till oktober 2000, varefter den var oförändrad till årets slut. ECB-rådets argument för räntehöjningen var att inflationstakten hade ökat något, målet för penningmängdstillväxten överskridits och kreditgivningen expanderat i snabb takt. Den stramare penningpolitiken lyckades också dämpa efterfrågeökningen i någon mån. De höga räntorna och den dyra oljan minskade risken för en överhettning av ekonomin.

Eurons depreciering mot US-dollar, den japanska yenen och det brittiska pundet fortsatte under 2000. Samtidigt accelererade inflationstakten i euroområdet. Enligt många bedömningar var en viktig orsak till eurons depreciering och dollarns appreciering att den ekonomiska tillväxten var snabbare i Förenta staterna än i euroområdet. Mot slutet av året förändrades dock läget när den ekonomiska tillväxten i Förenta staterna klart började avta. Samtidigt började euron förstärkas gentemot US-dollar. Eftersom huvudvalutorna flyter mot varandra är det naturligt att deras växelkurser oavbrutet förändras. Eurosystemet har inte något växelkursmål, och därför har eurons externa värde betydelse främst för euroområdets interna prisstabilitet.

Den svaga euron och kraftigt stigande oljepri- ser samverkade till att inflationstakten i euroområdet ökade. I de flesta euroländerna accelererade inflationstakten före utgången av 2000 till över 3 %. Detta berodde dock främst på tillfälliga faktorer. Arbetskraftskostnaderna ökade fortsättningsvis måttfullt i euroområdet trots den accelererande inflationen.

Eurosystemets penningpolitik kan trots den tilltagande inflationstakten inte anses ha varit misslyckad. Pristrycket i euroområdet berodde främst på tillfälliga, externa faktorer och något hot om en bestående ökning av inflationstakten förelåg inte. Skillnaderna mellan de enskilda länderna i euroområdet ökade emellertid jämfört med föregående år.

Hushållen och företagen i euroområdet skuldsatte sig nästan i samma takt som året innan. Den snabba tillväxten av länestocken var orsaken till

att penningpolitiken skärptes. I fråga om kreditstockens tillväxt och utvecklingen av realekonomin förekom det betydande skillnader mellan de olika euroländerna.

ECB-rådet lät referensvärdet för den årliga ökningstakten i det breda penningmängdsmåttet M3 ligga kvar på 4½ %. Penningmängden växte under 2000 på samma sätt som föregående år hela tiden snabbare än referensvärdet, dvs. med en årstakt på cirka 6 %. Under senare hälften av 2000 avtog tillväxttakten emellertid.

I december 2000 offentliggjorde ECB för första gången den prognos om de närmaste årens ekonomiska utveckling som utarbetas av experter från ECB och euroområdets nationella centralbanker. I den bedöms tillväxten i euroområdet vara fortsatt gynnsam över hela prognosperioden fram till 2002. Till en början ligger inflationen dock över 2 % på grund av den tidigare energiprisökningen och den försvagade euron. Inflationen beräknas avta mot slutet av 2001 till en nivå i linje med prisstabilitetsmålet, förutsatt att oljepriset sjunker och euron något förstärks såsom antagits i prognosen. För att prisstabilitet skall kunna upprätthållas på medellång sikt är det inom ekonomin viktigt att inse att trycket uppåt på priserna är en tillfällig företeelse framkallad av externa faktorer.

Den ekonomiska tillväxten var snabb och arbetslösheten minskade i euroområdet

Utvecklingen av realekonomin i euroområdet var 2000 gynnsammare än någonsin under 1990-talet. Ekonomin växte snabbt och arbetslösheten minskade klart. Den ekonomiska tillväxten i området accelererade till klart över 3 % och under senare hälften av året var den snabbare än i Förenta staterna. Tillväxten fick ytterligare fart av eurons depreciering som ledde till förbättrad konkurrenskraft för företagen i euroländerna i förhållande till utomstående länder. Valutakursförändringarna och de förbättringar av konkurrenskraften som de gav upphov till är emellertid tillfälliga.

Den genomsnittliga arbetslösheten i euroområdet hade redan under 1999 sjunkit med nästan en procentenhet, dvs. från 10,5 % till 9,6 %. Under 2000 minskade arbetslösheten med ytterligare drygt en procentenhet och var cirka 8,5 %. Den minskade arbetslösheten berodde på en snabb sysselsättningsökning. Den ekonomiska tillväxtens sysselsättande effekt var god i euroområdet.

Den förbättrade sysselsättningen och den minskade arbetslösheten ledde inte till snabbare löneinflation. Arbetskraftskostnadernas genomsnittliga tillväxt var långsam och visade inga tecken på att accelerera, även om det började förekomma skillnader i nominallöneutvecklingen mellan euroländerna. Reallöneutvecklingen blev däremot på grund av konsumentprissteget o betydlig i alla länder. Den måttfulla utvecklingen av reallönerna antyder att arbetslösheten i euroområdet fortfarande i genomsnitt översteg den s.k. strukturella eller av inflationen opåverkade arbetslösheten. I det hänseendet finns det emellertid betydande skillnader mellan de olika länderna i euroområdet. Arbetslösheten var fortfarande relativt stor i Spanien, Finland, Frankrike, Italien, Belgien och Tyskland. Däremot hade Irland, Österrike och Nederländerna nästan full sysselsättning.

De offentliga finanserna förbättrades ytterligare i euroländerna 2000, liksom under de föregående åren och skuldkvoterna minskade. De flesta euroländer försökte inte sanera de offentliga finanserna genom en aktiv finanspolitik. I takt med de stigande konjunkturerna har finanspolitiken lättats, till en stor del till följd av beslutade skattesänkningar och ökade diskretionära utgifter. Den offentliga sektorn låg i genomsnitt nära finansiell jämvikt och visade i många länder överskott. Den offentliga bruttoskulden i relation till bruttonationalprodukten eller skuldkvoten minskade också i alla euroländer. I största delen av euroländerna gäller för de offentliga finanserna att jämvikten är måttlig med tanke på konjunkturläget om än inte tillräckligt god i alla länder. Även om den offentliga skulden håller på att minska är den fortfarande alltför stor i många länder.

Fortsatt snabb tillväxt
i den finländska ekonomin

Tillväxten i Finland var 2000 fortsatt snabb redan sjunde året i rad. Tillväxten ökade från 4 % föregående år till över 5 %. Bakom den snabbare tillväxten låg tydligt externa faktorer. Trots den snabbare tillväxten blev sysselsättningstillväxten något långsammare än föregående år. Sysselsättningen förbättrades ändå betydligt och arbetslösheten minskade. Trots att sysselsättningen förbättrades, höll sig ökningen av arbetskraftskostnaderna inom rimliga gränser 2000. Den viktigaste orsaken till detta var löneavtalen på för-

bundsnivå vid årsskiftet 1999/2000, som satte avtalshöjningarna på 3,1 % och de obetydliga löneglidningarna. Det hot om brist på arbetskraft som ofta är förknippat med snabb tillväxt förverkligades inte och inte heller tilltog löneinflationen märkbart under 1999. Man kan dra den slutsatsen att arbetslösheten i Finland ännu inte sjunkit till nivån för strukturell arbetslöshet och att ekonomin ännu inte nått nivån för potentiell produktion. Denna bedömning bekräftas också av att arbetslösheten i Finland var en aning större än i euroområdet i genomsnitt. Också i fortsättningen kommer arbetsmarknadens funktion och en måttfull nominell löneutveckling att spela en viktig roll för att bibehålla stabiliteten och konkurrenskraften i den finländska ekonomin.

Den finländska exporten växte oerhört snabbt under 2000. Exporttillväxten berodde på tre viktiga faktorer. För det första ökade tillväxten på grund av att exporten 1999 hade lidit av recessionen. För det andra upprätthölls tillväxten av uppgången i elektronikindustrins export, liksom under de föregående åren. För det tredje underlättades exportens ställning av den långvariga deprecieringen av euron gentemot US-dollar och den japanska yenen. Finland hade större fördelar av detta än många andra euroländer eftersom en mycket stor del av Finlands export går till länder utanför euroområdet.

Överskottet i Finlands offentliga finanser var 2000, vid sidan av överskottet i Irlands offentliga finanser, det största i euroområdet. Samtidigt krympte den offentliga sektorns s.k. EMU-skuld betydligt. Den offentliga sektorns överskott bestod av socialskyddsfondernas avsevärda överskott, ett litet överskott i kommunsektorn och statsekonomin överskott. Efter de stora underskotten under recessionen 1991–1994 har Finlands offentliga finanser återhämtat sig anmärkningsvärt snabbt och den offentliga ekonomin börjat visa ett strukturellt överskott. Den förbättrade jämvikten i de offentliga finanserna kan i Finland tillskrivas såväl de beslutsbaserade nedskärningarna av de offentliga utgifterna och begränsningar av utgiftsökningarna som ökade skatteinkomster och minskade arbetslöshetsutgifter på grund av den snabba ekonomiska tillväxten. År 2000 grundade sig den förbättrade jämvikten framför allt på ökade skatteintäkter till följd av den snabba ekonomiska tillväxten. Också statens ränteutgifter började minska.

Sedan Finland anslutit sig till den monetära unionen och blivit en del av euroområdet har huvudansvaret för att säkerställa stabiliteten i

ekonomin övergått till den nationella finanspolitiken. Av denna anledning är det ytterst viktigt att vid fortsatt gynnsam ekonomisk utveckling skapa tillräckligt med handlingsutrymme i statskonomin genom att minska statsskulden och upprätthålla ett tillräckligt finansiellt överskott. För detta krävs självfallet en relativt stram finanspolitisk linje. Det är emellertid också viktigt att genomföra sysselsättningsfrämjande reformer, eftersom endast en god sysselsättning kan säkerställa en hållbar finansiering av de offentliga utgifterna.

Inflationstakten i Finland snabbare än i euroområdet i genomsnitt

Mätt med förändringarna i konsumentpriserna var prisstabiliteten i Finland inte tillfredsställande 2000. Inflationstakten accelererade fram till hösten, och den genomsnittliga inflationstakten under året ökade från 1½ % till cirka 3 %. Inflationen var således något snabbare i Finland än i euroområdet i genomsnitt. På hösten 2000 accelererade den till cirka 3,5 % men alldeles i slutet av året visade inflationstakten tecken på att avta. Omkring en tredjedel av prisökningarna berodde på externa faktorer, framför allt deprecieringen av euron och stigande världsmarknadspriser på oljeprodukter. Den ökade inflationstakten kan i det avseendet anses vara ett tillfälligt fenomen som ännu inte hotade Eurosystemets penningpolitiska stabilitetsmål på medellång sikt.

Eurosystemets penningpolitik kan i efterhand anses ha varit i huvudsak rätt dimensionerad för Finlands ekonomi. Under 1999 stödde de låga räntorna en efterfrågeökning, vilket kan anses ha varit befogat. Till det lättare ekonomiska läget bidrog också försvagningen av eurons externa värde under 1999 och 2000 som förbättrade exportföretagens konkurrenskraft och lönsamhet. De räntehöjningar som gjordes för att motverka en alltför lätt penningpolitik var också motiverade med tanke på Finlands ekonomi. De dämpade skuldsättningen och efterfrågeökningen och lugnade ned bostadsmarknaden.

Mätt med penningmängdstillväxten var den ekonomiska utvecklingen i Finland lugnare 2000 än i euroområdet i genomsnitt. Också kreditstocken växte långsammare än föregående år. Särskilt efterfrågan på företagskrediter avtog och stocken av företagskrediter började rent av minska något under året. Bostadskrediterna ökade fortfarande, men långsammare än tidigare.

Detta berodde otvivelaktigt på den kännbara ränteuppgången under första hälften av året till följd av stigande marknadsräntor. Bankernas lönsamhet var fortsatt god.

Den sjunkande räntenivån och bankernas konkurrens om kunderna drev upp bostadsprisökningen 1999. Bostadspriserna steg snabbt och realpriserna, deflaterade med konsumentprisindex, nådde sin tidigare toppnivå, dvs. nivån för perioden 1988–1991. Priserna fortsatte att stiga under första hälften av 2000 tills ränteuppgången började dämpa bostadsmarknaden och prisstegringen avstannade. Efterfrågetrycket på grund av flyttningsrörelsen var emellertid fortsatt kraftigt i tillväxtcentra där det rådde brist på hyresbostäder och hyresnivån var på väg uppåt.

Kurserna på Helsingforsbörsen hade skjutit i höjden 1999. Den kraftiga uppgången fortsatte fram till våren 2000. Som högst var kurserna i mars. Därefter förekom det kraftiga fluktuationer och kursnivån sjönk märkbart. Orsak till volatiliteten var framför allt förändringarna i IT-företagens börskurser. Den största vikten på Helsingforsbörsen hade Nokia, och kursfluktuationerna berodde i hög grad på variationerna i Nokias aktiekurs, som i sin tur fastställdes på den internationella kapitalmarknaden.

De brant stigande börskurserna väckte självfallet frågan om en överhettning av ekonomin och uppkomsten av en spekulativ förmögenhetsbubbla. Kursfallet på IT-aktierna under 2000 skingrade emellertid dessa farhågor. De stora förändringarna i IT-företagsaktiernas marknadsvärde på Helsingforsbörsen 1999 och 2000 var en del av ett internationellt fenomen som det är svårt att påverka genom penningpolitiken.

Eurosystemets penningpolitik och euroområdets ekonomi

Penningpolitik och prisstabilitet i euroområdet

Huvudmålet för Eurosystemets penningpolitik är prisstabilitet. Målet har definierats som en årlig ökning under 2 % i det harmoniserade kon-

sumentprisindexet (HIKP) på medellång sikt. Utöver inflationsmålet har Eurosystemet satt ett referensvärde för penningmängdstillväxten. Referensvärdet har fastställts som en årlig tillväxt på ca 4½ % i det breda penningmängdsmåttet M3. Euron är en flytande valuta och för den har inte uppställts något växelkursmål mot andra valutor. Eurosystemet påverkar penningmarknaden och marknadsräntorna genom att ändra räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna, dvs. anbudsräntan.

Vid ingången av 1999 var räntan på Eurosystemets huvudsakliga refinansieringstransaktioner 3 %. På grund av den mycket låga inflationen och osäkra ekonomiska tillväxten hade de blivande EMU-ländernas korta räntor sänkts redan i december 1998 till denna låga nivå. Bakom utvecklingen låg den av Asienkrisen orsakade nedgången i råvarupriserna som fortsatte hela 1998 och ytterligare tog fart av den ekonomiska krisen i Ryssland i augusti 1998.

ECB-rådet hade sedan hösten 1999 reagerat på det ökade pristrycket med upprepade räntehöjningar. På grund av den allt snabbare ekonomiska tillväxten och inflationstrycket höjde ECB styrräntan i små steg från 2,5 % hösten 1999 till 4,75 % i oktober 2000. Samtidigt steg också euriborräntorna med ca 2 procentenheter. De långa räntorna i euroområdet var rätt låga under hela 2000, vilket speglade förtroendet för bibehållen prisstabilitet i euroområdet och de fortsatta strävandena att stabilisera euroområdets offentliga finanser. Ränteuppgången bröts mot slutet av 2000. Under årets två sista månader började 3–12-månadersräntorna dock sjunka när förväntningarna om åtstramningar av penningpolitiken minskade i takt med de förändrade inflationsförväntningarna.

Skillnaden mellan korta och långa räntor i euroområdet minskade klart under 2000. Storleken på räntedifferensen vid början av året avspeglade förväntningarna om åtstramningar av penningpolitiken. Skillnaden minskade under året när styrräntan höjdes som väntat. I december planade räntedifferensen i stort sett ut i takt med de sjunkande förväntningarna om stigande inflation och en stramare penningpolitik.

Tabell 1. Eurosystemets styrräntor

Gäller fr.o.m.	Ränta på inlåningsfaciliteten	Ränta på huvudsakliga refinansieringstransaktioner	Ränta på utlåningsfaciliteten
1.1.1999	2,00	3,00	4,50
9.4.1999	1,50	2,50	3,50
5.11.1999	2,00	3,00	4,00
4.2.2000	2,25	3,25	4,25
17.3.2000	2,50	3,50	4,50
28.4.2000	2,75	3,75	4,75
9.6.2000	3,25	4,25	5,25
1.9.2000	3,50	4,50	5,50
6.10.2000	3,75	4,75	5,75

Källa: ECB.

Åtstramningen av penningpolitiken under perioden 1999–2000 berodde på flera faktorer. Den viktigaste var att den genomsnittliga inflations-takten i euroområdet under 2000 ökade klart mera än prisstabilitetsmålet på under 2 %. Den genomsnittliga prisökningstakten steg till omkring 2,5 % och i flera euroländer låg prisuppgången på hösten 2000 redan på drygt 3 %. ECB-rådets referensvärde på 4½ % för penningmängdstillväxten överskreds också klart. Med hänsyn till konjunkturläget är detta förstaeligt. Överskridningen av referensvärdet kan emellertid användas även för att motivera räntehöjningar i syfte att minska risken för en överhettning av ekonomin. Också den allt större oron för de inflatoriska effekterna av eurons försvagning gav anledning att strama åt penningpolitiken. De upprepade räntehöjningarna kunde emellertid inte före utgången av oktober 2000 bromsa upp eurons trendmässiga depreciering. Å andra sidan är det omöjligt att bedöma om försvagningen av euron hade varit ännu kännbarare om ECB-rådet inte hade höjt räntorna.

På hösten 2000 genomförde Europeiska centralbanken stödköp på valutamarknaden i syfte att stärka euron mot US-dollar. På initiativ av ECB genomfördes i september en samordnad intervention, i vilken också centralbankerna i Förenta staterna, Japan, Storbritannien och Kanada deltog. I november intervenerade Eurosystemet åter på valutamarknaden. Orsaken till interventionerna var oron för de eventuella konsekvenserna av den svaga euron för världsekonomin och trycket uppåt på importpriserna i euroområdet till följd av den deprecierade euron. Euron förstärktes också något tack vare stödköpen. Centralbankernas valutainterventioner är inte

nödvändigtvis alltid effektiva; de leder sällan till en bestående vändning i valutakursutvecklingen. I bästa fall kan de hindra överreaktioner på marknaden och medverka till en vändning. Den långsiktigare valutakursutvecklingen beror emellertid på vilka förväntningar aktörerna på valutamarknaden har. Stödköpen på hösten 2000 gjordes i ett läge då också marknaden förväntningar om en förstärkning av euron höll på att öka.

Vid sitt sammanträde i december 2000 beslutade ECB-rådet att referensvärdet för penningmängdstillväxten skulle vara oförändrat. Referensvärdet för den årliga ökningstakten i det breda penningmängdsmåttet M3 mätt som 3 månaders glidande medelvärde skulle således vara högst 4½ % (M3 omfattar utöver utelöpande sedlar och mynt dessutom insättningar och penningmarknadsinstrument med en löptid under två år). Beslutet motiverades med att antagandena om omloppshastigheten i M3 och den trendmässiga BNP-tillväxten inte hade förändrats. ECB-rådet sade sig noga bevaka alla tecken på en ökning av produktivitetstillväxten i euroområdet. Rådet ansåg dock inte att sådana tecken skulle kräva justeringar av antagandena om den trendmässiga potentiella BNP-tillväxten. ECB:s bedömning av euroländernas tillväxtmöjligheter kan betraktas som försiktig eller till och med underdimensionerad, och rådet erkände att en snabbare produktivitetssökning kan möjliggöra en snabbare ekonomisk tillväxt och därigenom också en snabbare penningmängdstillväxt. Det är därför skäl att tolka referensvärdet flexibelt och vid behov ändra dess bakgrundsantaganden. Trots den ekonomiska tillväxten och inflationsökningen tilltog penningmängdstillväxten 2000

inte väsentligt från året innan. Under senare hälften av året började M3-tillväxten dessutom avta.

Tabell 2. M3 i euroområdet och motsvarande poster för finländska monetära finansinstitut, 12 mån. procentuell förändring

	Euroområdet	Finland
1997	4,3	7,0
1998	4,4	2,6
1999	5,7	5,3
2000	5,6	-3,7
Januari	5,8	2,7
Februari	6,0	9,9
Mars	6,4	13,6
April	6,4	7,2
Maj	6,0	5,9
Juni	5,5	8,3
Juli	5,4	6,0
Augusti	5,4	10,7
September	5,5	4,4
Oktober	5,1	-0,2
November	5,0	-1,2
December	4,9	-3,7

Källor: ECB och Finlands Bank.

ECB:s penningpolitik genomförs med hjälp av Eurosystemets penningpolitiska styrsystem, som består av tre element: marknadsoperationer, stående faciliteter och kassakrav. Det viktigaste penningpolitiska instrumentet av alla marknadsoperationer är de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna, som utförs en gång i veckan. Det är nämligen genom dem som bankerna inom Eurosystemet fyller sitt huvudsakliga behov av centralbanksfinansiering. Sedan juni 2000 har de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna genomförts som anbudsförfaranden med rörlig ränta.

ECB-rådet beslutade i början av juni att anbudsförfaranden med rörlig ränta skulle tillämpas i de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna från och med slutet av juni. I anbudsförfaranden med rörlig ränta sker tilldelning enligt multipel ränta i en s.k. amerikansk auktion, där varje motpart som lämnat godkända erbjudanden får en tilldelning till den ränta som erbjudits av motparten. Den undre gränsen för anbuden är den lägsta anbudsränta som vid var tid gäller för ECB:s huvudsakliga refinansieringstransaktioner. Denna lägsta anbudsränta anger inriktningen på ECB:s räntepolitik på samma sätt som räntan på de huvudsakliga refinansieringstransaktionerna tidigare.

Erfarenheterna från anbudsförfarandena med rörlig ränta har varit positiva: buden från bankerna har blivit rimligare och de kortaste penningmarknadsräntorna ligger åter nära den lägsta anbudsräntan på huvudsakliga refinansieringstransaktioner precis som ECB hade tänkt sig. Medan buden vid fastränteanbud 2000 i genomsnitt uppgick till ca 3 600 miljarder euro, var motsvarande summa vid auktioner med rörlig ränta endast ca 160 miljarder euro. I transaktionerna med rörlig ränta deltog ca 25 % färre kreditinstitut än i fastränteanbuden, då de minskade möjligheterna till spekulation gjorde kreditinstituten mindre benägna att delta.

Inflationstakten i euroområdet accelererade 2000. Detta berodde på externa faktorer. Priset på råolja (Nordsjö Brent) steg under hösten till 30–35 US-dollar per fat mot att under första halvåret ha legat på 20–30 dollar. Den svaga euron och stigande oljepriser samverkade till att den genomsnittliga inflationstakten i euroområdet ökade med ca 1 procentenhet från året innan, och den genomsnittliga inflationstakten i euroområdet 2000 blev 2,3 %. Siffran är högre än Eurosystemets medelfristiga prisstabilitetsmål om en inflation under 2 %, men avvikelsen är inte alltför stor. Inflationsutsikterna förändrades dock i slutet av 2000 då de pekade på en långsammare inflation när euron förstärktes och oljepriset sjönk. Också värt att observera är att euroområdets inflation trots en svag uppgång ändå var klart lägre än Förenta staternas. I detta avseende låg euroområdet bättre till än USA, där inflationen tilltog trots en stark dollar.

Jämfört med oljekriserna 1973 och 1979 med kraftigt stigande råoljepriser var inflationsökningen rätt obetydlig i samtliga industriländer 2000. Den tillfälligt accelererande inflationen verkar heller inte ha skapat något löneökningstryck i euroområdet. Utvecklingen i de nominella lönerna och enhetsarbetskostnaderna var fortsatt måttlig och effekten av oljeprisstegringen överfördes inte på de nominella lönerna, till skillnad från 1970-talet. Pristrycket till följd av euroområdets interna faktorer var därmed obetydligt. Att löneutvecklingen var måttlig i de flesta euroländer ger anledning att förmoda att inflationsökningen i deras fall är ett övergående fenomen och avtar i takt med att oljepriset stabiliseras eller börjar sjunka. Utvecklingen var emellertid inte helt homogen i alla euroländer och inflationskillnaderna mellan euroländerna ökade något under året. Skillnaden mellan den snabbaste och långsammaste inflationstakten var vid

årets slut omkring 3 procentenheter. Med en inflationstakt som under 2000 steg till drygt 5 % avvek Irland mest från genomsnittet.

Ökningstakten för konsumentpriserna i euroområdet var som långsammast i början av 2000 då inflationstakten låg något under 2 %. Inflationstakten ökade emellertid fram till fjärde kvartalet, varefter den började avta när oljepriset sjönk och euron blev starkare. Eftersom den tilltagande inflationen orsakades av externa och sannolikt tillfälliga faktorer och pristrycket inom euroområdet var fortsatt obetydligt, kan Eurosystemet anses ha varit framgångsrikt i sin viktigaste uppgift att värna prisstabiliteten.

Tabell 3. Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för euroområdet och Finland, årlig procentuell förändring

	Euroområdet	Finland
1996	2,2	1,1
1997	1,6	1,2
1998	1,1	1,4
1999	1,1	1,3
2000	2,3	3,0
I	2,0	2,7
II	2,1	2,7
III	2,5	3,4
IV	2,7	3,2

Källor: Eurostat och Statistikcentralen.

Tabell 4. Viktiga eurokurser

	Eurons valutaindex	US-dollar/euro	Japanska yen/euro
1996	107,9	1,27	138
1997	99,1	1,13	137
1998	101,5	1,12	146
1999	95,7	1,07	121
2000	85,7	0,92	100
Januari	90,2	1,01	107
Februari	89,2	0,98	108
Mars	87,7	0,96	103
April	86,1	0,95	100
Maj	84,5	0,91	98
Juni	87,4	0,95	101
Juli	86,9	0,94	101
Augusti	84,6	0,90	98
September	82,8	0,87	93
Oktober	81,6	0,86	93
November	82,3	0,86	93
December	85,4	0,90	101

Källa: ECB.

Till skillnad från 1999 var inflationsskillnaderna mellan euroländerna inte längre små. Den långsamma genomsnittliga inflationstakten i euroområdet berodde främst på två stora länders, Tysklands och Frankrikes goda prisstabilitet. I nästan alla andra euroländer var den årliga inflationstakten klart snabbare än genomsnittet i euroområdet.

Den tilltagande inflationen och ekonomiska tillväxten var 2000 inte förknippad med obehärskad skuldsättning. Efterfrågan på krediter fortsatte att växa på samma sätt som 1999. Under året avtog tillväxttakten emellertid från cirka 8 procent i början av året till närmare 5 procent. I fråga om kreditstockens tillväxt och utvecklingen av realekonomin förekom det betydande skillnader mellan de olika euroländerna.

Eurons externa värde

Euron försvagades redan under 1999 klart mot de övriga huvudvalutorna, US-dollar och den japanska yenen. Försvagningen var tydlig också mätt med det handelsvägda indexet. Samma utveckling fortsatte 2000. Vid början av 1999 då Eurosystemet inledde sin verksamhet var euron värd 1,17 US-dollar.

Under 1999 och 2000 sjönk eurons externa värde nästan oavbrutet fram till oktober-november 2000. Euron deprecierade oväntat mycket mot US-dollar, den japanska yenen och det brittiska pundet. Från sitt värde vid början av 1999, dvs. 1,17 dollar, försvagades euron före utgången av oktober 2000 till 0,83 US-dollar, dvs. med ca 30 %. Fram till utgången av oktober deprecierade euron mätt med det handelsvägda indexet trendmässigt utom i maj-juni då den tillfälligt apprecierade. Euron försvagades under första hälften av året trots att tillväxten i euroområdet klart ökade.

Bakom eurons depreciering låg en motsvarande appreciering av dollarn. Under årets två sista månader förstärktes euron klart både mätt med det handelsvägda indexet och mot de flesta huvudvalutor och gick under årets sista veckor upp till 0,94 dollar. Apprecieringen kan till stor del tillskrivas de samtidigt snabbt försämrade tillväxtsiktterna för Förenta staterna.

Att eurons depreciering på den internationella valutamarknaden blev långvarigare än väntat blev ett problem för Eurosystemet, Europeiska unionen och värderingen av den gemensamma valutan. Den svaga euron var ett problem för EU:s och EMU:s image framför allt på grund av att verksamheten inom EMU precis kommit i gång och ECB ännu inte befast sitt rykte som värnare av penningvärdet. Den till synes oavbrutna deprecieringen av den nya valutan har av flera bedömare setts inte bara som en besvikelse och prestigeförlust för euroländerna och framför allt för Eurosystemet utan också som ett tecken på EU:s och EMU:s interna och strukturella svaghet. En sådan slutsats är dock inte ovillkorligen riktig.

De samhällsekonomiska problem som försvagningen av eurons externa värde medförde var inte särskilt stora. Den svaga euron har gynnat exportindustrin i euroområdet genom att förbättra dess priskonkurrenskraft. Den konkurrenskraftiga växelkursen bidrog för sin del under 1999–2000 till en kraftig och delvis exportdriven tillväxt i euroområdet, som ledde till att sysselsättningen i euroområdet förbättrades och arbetslösheten minskade oväntat snabbt. Den genomsnittliga relativa arbetslösheten i euroområdet har på två år gått ned med drygt 2 procentenheter och ligger nu klart under 9 %. Med tanke på att flera västeuropeiska ekonomier under större delen av 1990-talet led av långsam tillväxt och hög arbetslöshet kan den snabba och sysselsättningsfrämjande tillväxt som slutligen uppnåddes

i slutet av decenniet bara välkomnas. De negativa verkningarna av eurons depreciering på prisstabiliteten i euroområdet 1999–2000 var relativt obetydliga.

De globalt viktigaste valutorna — dollarn, euron och yenen — är flytande valutor och mellan dem finns inga fasta kurser. Därför varierar valutornas inbördes värde ständigt i takt med förväntningarna på valutamarknaden. Stora förändringar i valutakurserna och valutamarknadens förväntningar är en del av den normala marknadsdynamiken. Marknaden kritiserar därför ofta för sina obefogade överreaktioner, som leder till att förändringarna i valutornas värde är klart överdimensionerade i förhållande till förändringarna i de ekonomiska fundamenten.

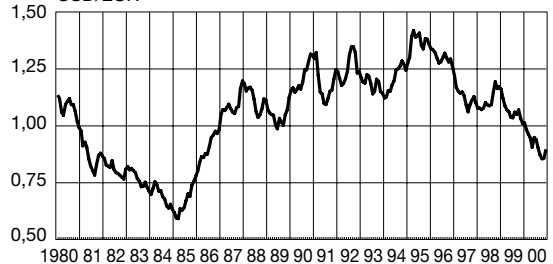
Vid en analys av kursutvecklingen för euron och dollarn 1999–2000 är det skäl att minnas att reaktionerna på valutamarknaden kan vara överdrivna och att motsvarande fluktuationer förekommit tidigare. Eurons depreciering 1999–2000 och motsvarande appreciering av dollarn är inga undantagsfenomen jämfört med den tidigare utvecklingen. Dyrast mot de västeuropeiska valutorna var US-dollar senast 1985. Därefter försvagades dollarn och förlorade på några år över en tredjedel av sitt värde. Detta ansågs dock inte skapa några allvarliga trovärdighetsproblem för det amerikanska monetära systemet. Därför finns det heller ingen orsak att dra några långtgående slutsatser om Eurosystemets trovärdighet och funktionsförmåga enbart på basis av dessa kortfristiga valutakursförändringar.

Figur.

Eurons kurs mot dollarn

För 1980–1998 beräknad enligt kursen DEM/USD och omräkningkursen mellan DEM och EUR

USD/EUR

Valutamarknadens agerande och växelkursutvecklingen förklaras inte helt av någon enskild faktor. Värdet på valutorna påverkas av investerarnas förväntningar och deras tolkningar av den ekonomiska informationen. Bakom eurons depreciering 1999–2000 låg investerarnas benägenhet att flytta över sina medel på amerikanska investeringsobjekt, som förväntades ge högre avkastning än de europeiska. Mot slutet av 2000 började detta synsätt förändras.

En marknadssyn som gynnar dollarinvesteringar förklaras sannolikt främst av skillnaderna mellan Förenta staterna och euroområdet i fråga om penningpolitik och såväl faktisk som förväntad ekonomisk utveckling. Alltsedan Eurosystemet bildades var de nominella räntorna klart högre i Förenta staterna än i euroområdet, vilket gjorde landet attraktivt för kortfristiga investeringar. Trots att ECB-rådet höjde styrräntan flera gånger med början hösten 1999 låg räntorna i euroområdet dock klart under de amerikanska.

En annan viktig faktor utöver räntedifferensen var att den ekonomiska tillväxten var klart snabbare i Förenta staterna än i Europa, vilket bidrog till att öka investerarnas förtroende för den amerikanska ekonomin och därmed ledde till ett fortsatt utflöde av kapital från euroländerna till Förenta staterna. Trots den utdragna högkonjunkturen låg tillväxttakten i Förenta staterna 1999–2000 fortfarande på över 4 % per år. En bidragande orsak var den allt högre produktivitetstillväxten, vilket väckte en livlig debatt om den s.k. nya ekonomin och Förenta staternas stora tillväxtpotential. Samtidigt var förväntningarna om den ekonomiska tillväxten i euroområdet fortsatt moderata trots klart förbättrade konjunkturer. Sådana synsätt och utsikter skapade en grogrund för dollarns appreciering mot euron. Svårare är att förklara varför den japanska yenen samtidigt var så stark mot euron, då Japan under hela 1990-talet hade lidit av allvarliga ekonomiska problem. Den starka yenen kan sannolikt tillskrivas Japans stora bytesbalansöverskott.

Förenta staternas ekonomi har under hela 1990-talet fungerat som motor för världsekonomin. Både Japan och Västeuropa har lidit av långsam ekonomisk tillväxt och även Östasiens tillväxtekonomier hamnade in i en svår kris under perioden 1997–1998. I Förenta staterna har tillväxten däremot varit jämn och snabb. Produktivitetssökningen har accelererat, landet har haft full sysselsättning och inflationen har varit måttfull. Förenta staternas framgång har väckt

beundran och förvåning och för några år sedan började man redan tala om ett informationstekniskt tillväxtfenomen, den nya ekonomin. En motpol till den snabba tillväxten i Förenta staterna har emellertid varit den privata sektorns skuldsättning och ett ökat bytesbalansunderskott.

Eurons depreciering 1999–2000 motsvarade inte de förväntningar de flesta experter hade före tredje etappen av EMU. Euron förväntades snarare vara stark och rentav appreciera till följd av den strama penningpolitik som Eurosystemets ambitiösa prisstabilitetsmål förutsätter. Även om förväntningarna om en stark eurokurs mot dollarn på kort sikt inte infriades kan de fundamentala faktorerna bakom detta synsätt fortfarande anses gälla. För eurons styrka talar den goda prisstabiliteten och goda finansiella jämvikten i euroområdet och eurons underrepresentation som reservvaluta i världens centralbanker.

Den danska kronan och den grekiska drakman, som båda ingick i växelkursmekanismen ERM II, var under 2000 mycket stabila i förhållande till euron, och den danska kronan låg hela tiden inom fluktuationsbandet nära sin centalkurs. Den grekiska drakman revalverades med 3^{1/2} % i januari 2000. I slutet av året närmade sig drakman sin nya centalkurs mot euron, som genom beslut i juni 2000 hade fastställts till oåterkallelig omräkningskurs mellan drakman och euron från början av 2001.

Eurons externa värde var vid slutet av 2000 något lägre än vid början av året, mätt med det handelsvägda valutaindexet. Från sitt värde i slutet av 1999 deprecierade euron något mot USDollarn och den schweiziska francen. Mot den japanska yenen, det brittiska pundet och den svenska kronan hade eurokursen däremot förändrats föga från årets början.

Den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i euroområdet

Den realekonomiska tillväxten i euroområdet var svagt positiv 1999 och tillväxten förstärktes mot slutet av året. År 2000 accelererade produktionsökningen ytterligare och den ekonomiska tillväxten var större än någonsin under 1990-talet. Den ekonomiska tillväxten accelererade med närmare en procentenhet från ca 2,5 % 1999. I fråga om den ekonomiska tillväxten fanns det fortfarande klara skillnader mellan euroländerna. Svagast var tillväxten i de stora länderna,

Tyskland och Italien. Snabbast var den i Irland och Finland.

I euroområdet var tillväxten också fortsatt stark under första halvåret 2000. Tillväxten var jämn i de olika efterfrågekomponenterna i BNP. Exporten till länder utanför euroområdet fortsatte att öka till följd av den snabba globala ekonomiska tillväxten och den försvagade euron, som ledde till konkurrenskraftigare priser på produktionen i euroområdet. På grund av gynnsamma ekonomiska tillväxtutsikter, relativt låga räntor och höga aktiekurser steg de fasta investeringarna. Också hushållen ökade sin konsumtion i snabb takt. Till konsumenternas framtidstro bidrog för sin del den minskade arbetslösheten: den relativa arbetslösheten i euroområdet sjönk 2000 liksom under de tre tidigare åren.

Liksom föregående år var tillväxten tillräckligt snabb för att minska arbetslösheten och den genomsnittliga arbetslösheten i euroområdet sjönk under 1999 med drygt 1/2 procentenhet, dvs. från 10,5 % till 9,6 %. Den ekonomiska tillväxtens sysselsättande effekt var god i euroområdet. En motpol till tillväxtens goda sysselsättande effekt var att produktivitetsoökningen i euroområdet var anspråkslös och klart långsammare än i Förenta staterna.

Den ekonomiska tillväxten i euroområdet avtog under andra halvåret 2000. Detta berodde på att exportefterfrågan ökade långsammare till följd av den globala avmattningen, medan den

inhemska efterfrågan på grund av stigande räntor inte heller växte i samma takt som förut. Vidare innebar den dyrare oljan en inkomstöverföring från euroområdet till oljeproducerande länder utanför området. Hushållen i euroområdet fick behålla en allt mindre del av sina inkomster för inköp av varor producerade inom euroområdet, medan exporten till de oljeproducerande länderna inte ökade i motsvarande grad. Mot slutet av året försvagades också den närmaste tidens tillväxtutsikter för euroområdet och världsekonomin, då den långvariga snabba tillväxten i Förenta staterna såg ut att börja avta.

Den förbättrade sysselsättningen och den minskade arbetslösheten ledde fortfarande inte till nämnvärt snabbare löneinflation trots att konsumentprisernas ökningstakt accelererade under 2000. Arbetskraftskostnadernas uppgång var långsam och visade inga tecken på att ta fart. Ökningen i enhetsarbetskostnaderna till och med avtog från året innan. Den måttfulla löneutvecklingen antyder att arbetslösheten i euroområdet fortfarande i genomsnitt klart översteg den s.k. strukturella eller av inflationen opåverkade arbetslösheten. I det hänseendet fanns det emellertid betydande skillnader mellan de olika länderna i euroområdet. Även om arbetslösheten i hela euroområdet både historiskt och internationellt var fortsatt mycket hög syntes i flera tillväxtstarka länder tecken på arbetskraftsbrist inom vissa sektorer i ekonomin.

Tabell 5. Ekonomiska tillväxt, sysselsättning och inflation i euroländerna 1999 och 2000

	BNP-tillväxt		Arbetslöshet		Inflation	
	1999	2000*	1999	2000*	1999	2000*
Belgien	2,7	3,8	9,0	8,2	1,2	2,6
Tyskland	1,6	3,0	8,3	7,7	0,3	1,5
Spanien	4,0	4,1	15,9	14,1	2,4	3,4
Frankrike	2,9	3,3	11,1	9,7	0,7	1,5
Irland	9,8	11,0	5,6	4,2	3,3	6,5
Italien	1,4	2,8	11,5	10,8	2,2	2,7
Luxemburg	7,5	8,1	2,9	2,7	1,4	3,1
Nederländerna	3,9	4,5	3,2	2,8	1,9	3,0
Österrike	2,1	3,6	5,2	4,6	0,7	2,1
Portugal	3,0	3,2	4,5	4,1	2,3	2,7
Finland	4,0	5,7	10,2	9,6	1,7	3,2
Euroområdet	2,5	3,5	9,9	9,0	1,2	2,2

* Preliminär uppgift.

Källor: OECD och Eurostat.

Arbetslösheten var 2000 fortsatt mycket stor i Belgien, Tyskland, Frankrike, Spanien, Italien och Finland. Nära full sysselsättning var däremot Irland, Luxemburg, Nederländerna, Österrike och Portugal. Arbetslöshetsskillnaderna var emellertid betydande mellan länderna.

Samtidigt som den svaga euron förbättrade konkurrenskraften och ökade exporttillväxten i euroländerna syntes tecken på att den snabba uppgången i räntenivån under de tre första kvartalen 2000 dämpade efterfrågeökningen åtminstone i Tyskland. Kombinationen av en svag euro och stigande räntor visade sig således vara problematisk på grund av konjunkturskillnaderna i de olika euroländerna. Den stramare penningpolitiken lämpade sig sämst för det största eurolandet Tyskland, medan den ökade inflationstakten och de stramare arbetsmarknaderna i vissa euroländer ger anledning att anta att en ännu stramare penningpolitik hade gynnat dessa länder.

Jämvikten i de offentliga finanserna i euroområdet

Jämvikten i de offentliga finanserna förbättrades och den offentliga sektorns bruttoskuld eller s.k. EMU-skuld i relation till totalproduktionen minskade i samtliga euroländer under 2000. I ljuset av preliminär statistik förefaller euroområdets offentliga underskott ha minskat med 0,5 procentenheter från 1999 eller till 0,8 % av BNP. Detta är klart under gränsen på 3 % enligt Maastrichtfördraget. Det genomsnittliga underskottet i euroområdet var dock fortfarande större än jämviktets målet i stabilitets- och tillväxtpaketen, som kan tolkas förutsätta överskott i de offentliga finanserna under högkonjunktur. Dessutom var den genomsnittliga offentliga bruttoskulden i procent av BNP fortfarande stor, ca 70 %, och överskred därmed klart den avtalade gränsen på 60 %. I det hänseendet fanns det emellertid betydande skillnader mellan de olika länderna i euroområdet.

Till den förbättrade jämvikten i de offentliga finanserna bidrog framför allt den snabba ekonomiska tillväxten, minskade arbetslösheten och räntenedgången. Dessutom fick staterna inkomster av försäljning av egendom, som användes för att betala skulder. Omkring hälften av minskningen berodde på att ränteutgifterna i procent av BNP sjönk och hälften på att det primära överskottet ökade, en ökning som i sig

alltså var rätt obetydlig. Inklusiv intäkterna från försäljningen av UMTS-licenser visade det genomsnittliga offentliga budgetsaldot ett överskott på 0,3 % av BNP.

Den avtagande arbetslösheten och de sjunkande räntorna minskade de offentliga utgifterna, och sysselsättningsstillväxten ökade skatteinkomsterna. De beslutsrelaterade offentliga utgifterna växte däremot och det primära budgetsaldot rensat för ränteutgifter och konjunkturvariationer ökade inte. Den måttliga jämvikten i de offentliga finanserna var följaktligen i många euroländer fortfarande mycket känslig för förändringar i räntenivån och konjunkturläget. Euroområdets offentliga skuld i förhållande till BNP sjönk med drygt 2 procentenheter från 1999, dvs. till under 70 % av BNP. Extra snabbt minskade skuldkvoten i Irland. I ett flertal länder berodde minskningen i huvudsak på intäkterna från försäljningen av UMTS-licenser, som uppgick till ca 1,1 % av euroområdets BNP och som i många länder användes till amortering av statskulden.

Både i fråga om jämvikten i de offentliga finanserna och skuldsättningen fanns det betydande skillnader mellan de olika euroländerna, och dessa skillnader avspeglade skillnaderna i tillväxt och arbetslöshet. Av euroländerna var det bara i Irland, Luxemburg, Finland och Nederländerna som den offentliga ekonomin visade överskott 2000. Också i de övriga euroländerna gick utvecklingen mot balans, men underskottskvoten (budgetunderskottet i procent av BNP) låg fortfarande över 1 %. I Tyskland, Frankrike och Italien var den ekonomiska tillväxten långsammare än genomsnittet, och därför förbättrades de offentliga finanserna i dessa länder inte heller i samma takt som genomsnittet. Den offentliga ekonomins underskott var dock under 2 % av BNP i alla fall. I största delen av euroländerna gällde för de offentliga finanserna att jämvikten med hänsyn till konjunkturläget var måttlig även om den inte var tillräckligt god. Dessutom var många länder fortfarande alltför skuldsatta med följderna att deras offentliga ekonomi var mycket sårbar för olika slag av störningar.

Under 2000 valde flera euroländer framför allt en lägre beskattning av arbete som det viktigaste målet för sin ekonomiska politik för de kommande åren. De planerade reformerna kommer sannolikt att öka den ekonomiska tillväxten. Samtidigt försvagar de dock något den offentliga sektorns finansiella jämvikt.

Tabell 6. Offentliga finanser i euroområdet

	Överskott, %/BNP			Bruttonskuld, %/BNP		
	1998	1999	2000	1998	1999	2000
Belgien	-0,9	-0,7	0,0	119,6	116,1	111,1
Tyskland	-2,1	-1,4	-1,1	60,7	61,1	60,0
Spanien	-2,6	-1,1	-0,3	65,1	63,7	61,0
Frankrike	-2,7	-1,8	-1,4	59,7	58,9	58,3
Irland	2,1	1,9	4,2	55,0	50,1	41,6
Italien	-2,8	-1,9	-1,3	116,2	115,1	110,7
Luxemburg	3,7	4,4	4,9	6,4	6,0	5,5
Nederländerna	-0,7	1,0	1,1	66,6	62,9	56,9
Österrike	-2,3	-2,1	-1,7	64,0	65,2	64,4
Portugal	-2,3	-2,0	-1,9	55,7	55,8	56,1
Finland	1,3	1,9	4,2	48,7	46,6	42,5
Euroområdet	-2,1	-1,3	-0,8	73,0	72,1	69,8

Källor: Siffrorna för 1998 och 1999 baserar sig på ECB:s uppgifter och uppgifterna för 2000 är preliminära och baserar sig på stabilitetsprogrammen.

Den ekonomiska utvecklingen i Finland

Snabb exportledd tillväxt

Tillväxten i den finländska ekonomin var fortsatt snabb redan sjunde året i följd. Efter recessionen i början av 1990-talet har ekonomin växt med i genomsnitt nästan 5 % per år. Tillväxttakten mattades 1999 till 4 % på grund av de ekonomiska kriserna i Asien och Ryssland men blev 2000 återigen snabb och exportdriven. Totalproduktionens tillväxt var över 5 % och sålunda klart högre i Finland än i euroområdet i genomsnitt. Av euroområdets ekonomier var det bara Irland som uppnådde en lika snabb tillväxt. Trots den accelererande produktionsstillväxten minskade arbetslösheten långsamt. Arbetslösheten i Finland låg 2000 på över 9 %, dvs. något högre än genomsnittet för euroområdet. Samtidigt ökade dock sysselsättningen kraftigt.

Till skillnad från föregående år grundade sig totalproduktionens tillväxt 2000 snarare på exporten än på kraftigt ökad privat konsumtion. Även om konsumenternas tilltro till sin egen och hela landets ekonomi förblev god dämpades konsumtionen av oljeprisstegringen och de högre räntorna. Trots att de reala disponibla inkomsterna steg allt långsammare på grund av accelererande inflation ökade tillväxten i den privata konsumtionen då sparkvoten minskade klart. Den ökade inflationstakten ledde till att tillväxten i hushållens reala disponibla inkomster 2000 blev något lägre än året innan trots att lönerna steg snabbare. Också sysselsättningen ökade i

genomsnitt långsammare än 1999. Löntagarnas andel av den totala nationalinkomsten blev mindre än året innan, eftersom företagens rörelsevinst till följd av de stegrade exportpriserna och den kraftiga produktivitetsökningen inom elektronikindustrin växte snabbare än produktionen. Däremot ökade värdestegringen på bostäder och aktier konsumtionsmöjligheterna. Under dessa omständigheter sjönk hushållens sparkvot markant. Den privata konsumtionen ökade med ca 4 % från 1999 på grund av det starka uppsvinget i början av året. Tillväxttakten i konsumtionen var sålunda i genomsnitt ungefär lika hög som 1999. Efter sommaren tvingades hushållen dock till större sparsamhet till följd av den kraftiga prisstegringen på flytande bränslen. På hösten ledde den ökade osäkerheten till att konsumenternas köp av varaktiga konsumtionsvaror minskade, och efterfrågan på många produkter, t.ex. bilar, gick ned.

Också företagens investeringar växte långsammare. Däremot ökade den rekordsnabba exporttillväxten på 20 % överskottet i handelsbalansen och bruttonationalprodukten. Eurosystemets penningpolitik och växelkursutvecklingen hade en avgörande betydelse både när det gällde att dämpa den inhemska efterfrågan och förbättra exportens konkurrenskraft. Den måttfulla ökningen i den inhemska efterfrågan minskade farhågorna om en överhettning av den finländska ekonomin och gav anledning att anta att den snabba men balanserade tillväxten kan fortsätta.

Förändringar i eurons externa värde har större inverkan på ekonomin i Finland än i de övriga

ekonomierna i euroområdet i genomsnitt, eftersom en stor del av Finlands utrikeshandel sker med länder utanför euroområdet. Deprecieringen av euron 2000 ledde därför till en förbättring av den finländska exportens redan tidigare goda konkurrenskraft, en kraftig ökning av exportvolymen och en förbättring av exportindustrins lönsamhet. Den rekordsnabba ekonomiska tillväxten 2000 kunde följaktligen främst tillskrivas den synnerligen kraftiga exporttillväxten. Överskotten i handels- och bytesbalansen blev därför mycket stora.

Företagens finansiella struktur var fortsättningsvis stabil och deras lönsamhet exceptionellt god, eftersom kapacitetsutnyttjandet var högt och exportpriserna — delvis beroende på eurons försvagning — steg till årets slut. Industriföretagens genomsnittliga lönsamhet förbättrades markant framför allt tack vare elektronikindustrin, där produktivitetsökningen accelererade ytterligare. Industrins fasta investeringar växte trots den goda lönsamheten relativt långsamt jämfört med tidigare år. Dessutom kan företagens ökade internationalisering ha inverkat på den inhemska investeringsnivån. Sammanlagt steg de privata investeringarna med 5 %.

Tjänsteproduktionen sköt fart till följd av den snabba tillväxten i den privata konsumtionen och exporten. Transport- och företagstjänstesektorn växte betydligt under 2000 tack vare uppsvinget i industriproduktionen. Det ökade intresset för kapitalförvaltning ledde åter till att finanssektorn expanderade. I början av året blev också tillväxten inom handeln klart snabbare. Trots att ökningstakten inom många handelsbranscher avtog mot slutet av året, blev den genomsnittliga tillväxten för handeln 2000 större än året förut.

Antalet sysselsatta steg 2000 med i genomsnitt 45 000 personer, dvs. med 1,9 % från 1999. Sysselsättningsökningen var sålunda svagare än 1999, trots att totalproduktionens tillväxt accelererade. Avmattningen i sysselsättningsökningen kan framför allt tillskrivas produktionsstrukturen, eftersom den snabbaste produktionstillväxten var koncentrerad till kapitalintensiva sektorer och branscher med kraftigt stegrad produktivitet. Medan nya arbetstillfällen tidigare uppstod i huvudsak inom industrin, förbättrades sysselsättningen 2000 mest inom den finansiella sektorn och i branschen företagstjänster. Också inom den offentliga sektorn ökade arbetskraften.

Trots den snabbt förbättrade sysselsättningen minskade arbetslösheten fortfarande långsamt, och i december 2000 var den säsongrensade ar-

betslösheten 9,3 % mot 9,8 % i december 1999. Arbetslösheten uppvisade en klar nedgång först under senare hälften av året. Arbetslöshetsminskningen hade nästan avstannat på hösten 1999 och den säsongrensade arbetslösheten var så gott som oförändrad fram till sommaren 2000. Samtidigt steg emellertid antalet lediga jobb betydligt. Under senare hälften av 2000 föll arbetslösheten under 9 procent. Antalet långtidsarbetslösa sjönk ytterligare i likhet med antalet personer sysselsatta genom arbetskraftspolitiska åtgärder. Äldre och unga personer fick anställning lättare än tidigare. Däremot minskade de regionala skillnaderna i arbetslöshetsciffrorna endast obetydligt trots den tilltagande flyttningsrörelsen; bland annat i Lappland var arbetslösheten fortsättningsvis hög.

Trots att sysselsättningen förbättrades, höll sig ökningen av arbetskraftskostnaderna fortfarande inom rimliga gränser 2000. Den viktigaste orsaken till detta var kollektivavtalen på förbunds nivå för 2000 som i regel satte höjningarna av de nominella lönerna på 3,1 %. Utöver detta var löneglidningarna obetydliga. Den arbetskraftsbrist som den snabba tillväxten framkallat syntes inte i ökad löneinflation. Följaktligen förefaller det som om arbetslösheten i Finland ännu inte sjunkit till nivån för strukturell arbetslöshet och att ekonomin ännu inte nått nivån för potentiell produktion. En produktionsökning som överskrider den trendmässiga tillväxten på lång sikt föreföll sålunda fortfarande möjlig för den finländska ekonomin. Med tanke på en fortsatt stabil, balanserad och sysselsättningsfrämjande ekonomisk tillväxt är en välfungerande arbetsmarknad ytterst viktig. För den makroekonomiska jämvikten är det viktigast av en fortsatt måttfull löneutveckling som tryggar konkurrenskraften. För att säkerställa tillväxtförutsättningarna på lång sikt är det viktigt att minska den strukturella arbetslösheten. Till detta behövs dels en aktiv arbetskraftspolitik, dels skatteåtgärder som främjar sysselsättningen och aktiverar till sysselsättning och en ekonomisk politik med sikte på en regionalt balanserad tillväxt.

Utrikeshandel och extern balans

Exportefterfrågan ökade kraftigt under året. Detta återspeglades både i större exportvolym och högre exportpriser. Föregående år hade exporten med undantag av elektronikindustrin gått tillbaka. Tack vare tillväxten i elektronikindu-

strin kunde Finland undvika en betydande minskning av exporten 1999. Under senare delen av 1999 återhämtade sig världsmarknaden, vilket ledde till att även den övriga exportindustrin vände uppåt. Exportens ställning underlättades också av att euron försvagades betydligt mot

dollarn och yenen under perioden 1999–2000. Finland hade större fördelar av detta än många andra euroländer eftersom en mycket stor del av Finlands export går till länder utanför euroområdet.

Tabell 7. Utrikeshandeln och betalningsbalansen, mrd.mk

	Export	Import	Handelsbalans	Bytesbalans
1997	248	196	52	36
1998	267	206	61	39
1999	271	212	59	37
2000	325	245	80	60

Källa: Statistikcentralen.

Exportinkomsterna växte 2000 med ca 20 %. Exportpriserna i Finland steg exceptionellt snabbt framför allt till följd av prisuppgången på produkter tillverkade av pappersindustrin och basmetallindustrin. Till uppgången i exportpriserna inom dessa branscher bidrog såväl den starka efterfrågan som det höga kapacitetsutnyttjandet både i Finland och i konkurrentländerna. Även eurons försvagning drev upp exportpriserna. I motsats till tidigare år var nedgången i exportpriserna för el- och elektronikindustriprodukter rätt måttlig. Totalt sett fortsatte exportpriserna att stiga ända till slutet av året, även om det redan under höstens lopp kunde skönjas tecken på att efterfrågan inom vissa branscher började minska. Från december 1999 till december 2000 steg exportpriserna med 9,7 %, och deras genomsnittliga ökning var 9,5 %. Till exportökningen bidrog den mycket snabba tillväxten i världshandeln och den exceptionellt livliga globala efterfrågan på telekommunikationsutrustning. Finlands export utanför euroområdet gynnades också av att euron fortsatte att försvagas fram till årets slut. De krisdrabbade asiatiska ländernas ekonomier fortsatte att återhämta sig, och även de östeuropeiska marknaderna repade sig. Exporten till Asien ökade med nästan 50 % och leveranserna till Ryssland med 30 %. Mot slutet av året började efterfrågan både i Förenta staterna och i Asien försvagas och tillväxten på de europeiska exportmarknaderna avtog.

Tack vare de gynnsamma förhållandena ökade den totala exportvolymen med hela 9,7 % från året innan och varuexporten steg med över 10 %. Sålunda växte Finlands export ungefär lika snabbt som världshandeln. Särskilt kraftig, hela

30 %, var exporttillväxten inom el- och elektronikindustrin. El- och elektronikindustrin har på några år blivit en synnerligen viktig exportsektor vid sidan av skogsindustrin och den traditionella metallindustrin. Dess andel av varuexportens totala värde är redan en tredjedel och överstiger därmed skogsindustrins.

Exporten växte snabbare än importen, vilket ledde till att överskottet i handelsbalansen ökade avsevärt, till cirka 80 miljarder mark. Tack vare den starka handelsbalansen fortsatte överskottet i bytesbalansen att öka. Det uppgick till 50 miljarder mark. I förhållande till totalproduktionen är Finlands bytesbalansöverskott på 6,5 % ett av de största i euroområdet. Handelsbalansen förstärktes trots att den försvagades av den betydande råoljeprisstegringen. Exporttillväxten var emellertid tillräckligt kraftig för att kompensera oljeprisstegringens negativa effekt på bytesförhållandet. Finlands bytesbalansöverskott i förhållande till värdet av totalproduktionen hörde till de största i euroområdet.

Tack vare det stora överskottet i bytesbalansen fortsatte Finlands utlandsskuld att minska. Finlands räntebärande utländska nettoskuld har minskat kontinuerligt sedan 1993, då skuldkvoten var bland de största i industriländerna, dvs. över 50 % av bruttonationalprodukten. Fram till slutet av 2000 hade den räntebärande utländska skulden sjunkit till ca 10 % av bruttonationalprodukten. Trots den snabba amorteringstakten visade Finlands samlade nettoställning mot utlandet en avsevärd skuld. Detta berodde på utländska investerarens exceptionellt stora innehav av finländska börsaktier — särskilt Nokiaaktier — och aktiernas betydande värde.

Jämvikten i de offentliga finanserna förbättrades

Finlands offentliga finanser visade 2000 ett större överskott än föregående år och Finland hade vid sidan av Irland och Luxemburg det största överskottet i euroområdet. Den fortsatt snabba tillväxten och statens relativt strama utgiftspolitik konsoliderade de offentliga finanserna ytterligare 2000. Statsfinanserna började visa överskott, kommunernas finanser visade ett litet underskott och socialskyddsfonderna redovisade ungefär lika stora överskott som 1999. För hela den of-

fentliga sektorn blev överskottet ca 30 miljarder mark, dvs. drygt 4 % av BNP. Den offentliga sektorns skuldsättning fortsatte att minska. Samtidigt fortsatte den offentliga sektorns s.k. EMU-skuld att krympa i rask takt. Den offentliga sektorns överskott bestod av socialskyddsfondernas avsevärda överskott, ett litet underskott i kommunsektorn och för första gången sedan 1989 också av ett klart överskott i statsekonomin. Efter de stora underskotten under recessionen i början av 1990-talet har Finlands offentliga finanser återhämtat sig anmärkningsvärt snabbt.

Tabell 8. De offentliga finanserna och den offentliga skulden i Finland i % av BNP

	Stats- ekonomins överskott	Kommun- sektorns överskott	Socialskydds- fondernas överskott	Den offentliga sektorns EMU- överskott	Statens bruttoskuld	Den offentliga sektorns EMU-skuld
1995	-9,6	1,3	4,2	-4,1	73	57
1996	-7,7	0,7	3,5	-3,5	75	57
1997	-4,0	-0,7	3,1	-1,6	74	54
1998	-1,5	-0,3	3,1	1,3	69	49
1999	-0,8	-0,2	2,9	1,9	62	47
2000	1,3	0,0	2,8	4,1	52	42

Källa: Statistikcentralen.

Att den offentliga sektorns finansiella jämvikt förbättrades under 2000 berodde framför allt på kraftigt ökade skatteintäkter. Skatteutfallet växte då både löne- och kapitalinkomsterna steg snabbt. Till uppgången i löneinkomsterna bidrog de stora realiserade optionsvinsterna. Inga beslutsrelaterade minskningar av de offentliga utgifterna genomfördes utan den offentliga efterfrågan och sysselsättningen inom den offentliga sektorn ökade under året. Statens arbetslöshets-, sysselsättnings- och ränteutgifter krympte däremot på grund av det förbättrade sysselsättningsläget, den lägre räntenivån och den minskade statsskulden. Beskattningen lättades genom inflationsjusteringar i inkomstskatteskalorna i början av 2000 och genom nya skattetabeller vid början av juni som sänkte grundprocenten på löntagarnas skattekort med en procentenhet. Dessutom sjönk pensionärernas sjukförsäkringspremie. Beskattningen 2000 innehöll emellertid också flera åtstramande element. Beskattningen av hushåll skärptes bland annat genom att skattefriheten för räntor på insättningar och det extra

avdraget för räntor på bostadslån slopades och kapitalskatten höjdes med en procentenhet. Dessa faktorer upphävde i stort sett lättnaderna i beskattningen av förvärvsinkomster. Företagsbeskattningen skärptes på grund av kapital-skattehöjningen.

Intäkterna av inkomst- och förmögenhetsbeskattningen ökade kraftigt. Skatteintäkterna från hushållen steg på grund av den snabbt växande lönesumman, efterbeskattningen av optionsinkomster och överlåtelsevinster av aktieinvesteringar och jämfört med tidigare år mindre skattelättnader. Att intäkterna av samfundsskatten ökade berodde utom på den fortsatt goda lönsamhetsutvecklingen också på exceptionellt stora kompletteringsskatter för tidigare år och försäljningsvinster på strukturfärer. Statens relativa andel av skatteintäkterna växte 2000 bland annat tack vare optionsinkomster. Intäkterna av indirekta skatter steg endast marginellt 2000. Till följd av den minskade efterfrågan på flytande bränslen sjönk intäkterna av bränsleaccisen. Detta innebar i förening med den minskade acci-

sen på alkoholdrycker att de totala accisintäkterna blev mindre än 1999. Statens dividendintäkter växte exceptionellt mycket till följd av förändringar i de statsägda bolagens ägarstrukturer.

Staten fick ca 20 miljarder mark i privatiseringsinkomster genom försäljning av aktier i Sonera till investerare. Privatiseringsinkomsterna användes till amorteringar av statsskulden. Dessutom var inkomsterna från statens budgetekonomi för första gången på länge större än utgifterna, och inkomstöverskottet kunde användas även till amorteringar av skulden. Amorteringen av statsskulden finansierades därför 2000 med ett äkta inkomstöverskott och inte som föregående år huvudsakligen med privatiseringsinkomster.

Regeringen, som tillträdde på våren 1999, hade i sitt program fastställt att målet för finanspolitiken är att uppnå ett strukturellt överskott och minska skuldkvoten till under 50 procent av BNP under valperioden. På grund av den gynnsamma ekonomiska utvecklingen 2000 nåddes målen i förtid. Regeringen preciserade de finanspolitiska målen för de närmaste åren på våren och på hösten 2000. I anslagsramarna för 2001–2004 dimensionerades statens utgifter i huvuddrag enligt de ursprungliga riktlinjerna i regeringsprogrammet. Enligt ramarna skall statens utgifter 2001–2004 reellt vara lika stora som i statsbudgeten för 1999. Regeringen beslutade också att inbesparingar på grund av minskad arbetslöshet och skuld tjänst, om konjunkturen så kräver, inte skulle användas till utgiftsökning. I budgeten för 2001 är statens utgifter en aning högre än i anslagsramarna. Revideringen av stabiliseringsprogrammet för åren 2001–2004 grundar sig på utgiftsramarna och antagandet att BNP ökar med drygt 3 % per år. Enligt programmet stabiliseras överskottet i hela den offentliga sektorn till ca 4,5 % av BNP och överskottet i statens finanser bibehålls kring 1,5–2 %. Om den ekonomiska tillväxten också i fortsättningen är lika snabb som under åren 1994–2000, kommer överskottet att öka ytterligare.

Om samhällsekonomin drabbas av oförutsedda externa störningar måste finanspolitiken ha beredskap att vid behov reagera även snabbt för att stabilisera ekonomin. Efter anslutningen till valutaunionen vilar huvudansvaret för att säkerställa stabiliteten på den nationella finanspolitiken. Finanspolitikens handlingsutrymme begränsas emellertid i någon mån av både Maastrichtfördraget och stabilitets- och tillväxtpakten som fastställer gränser för såväl det

finansiella underskottet som den offentliga skulden. Av denna anledning är det viktigt att vid gynnsam ekonomisk utveckling skapa tillräckligt med handlingsutrymme i statsekonomin genom att minska statsskulden och upprätthålla ett tillräckligt finansiellt överskott. För detta krävs självfallet en relativt stram finanspolitisk linje. Samtidigt skall finanspolitiken också beakta de offentliga finansernas utvecklingsutsikter på lång sikt. Liksom de flesta andra euroländer kommer Finland sannolikt under de närmaste decennierna att ha en åldrande befolkning och allt färre personer i arbetsför ålder. För att förbereda sig för det tryck uppåt på de offentliga utgifterna som denna utveckling orsakar är det tillrådligt att planmässigt minska den offentliga skulden.

Prisstabilitet

Inflationstakten accelererade 2000 klart snabbare i Finland än i euroområdet i genomsnitt. På hösten visade Finlands nationella konsumentprisindex som mest en årlig ökning på ca 4 % och det med de övriga euroländerna harmoniserade konsumentprisindexet (HIKP) en ökning på knappt 3½ %. Mätt med HIKP uppgick den genomsnittliga inflationen i Finland 2000 till 3,1 %, mot endast 1,3 % under 1999, det första året i EMU. I december 2000 uppgick HIKP-inflationen till 3,0 %. Liksom i de övriga euroländerna var det prisstegringen på oljeprodukter och vissa andra av den svaga euron orsakade importprishöjningar som gav fart åt inflationen. I Finland berodde den ökade inflationstakten också på en snabbare uppgång i priserna på tjänster än i de övriga euroländerna. Importpriserna, som börjat stiga 1999, gick upp också 2000 framför allt på grund av oljeprisstegringen. Priserna på vissa andra råvaror steg också. Eurons svaga växelkurs bidrog till att förstärka den effekt som de stegrade världsmarknadspriserna i dollar på råvaror hade på insatsvarupriserna.

HIKP-inflationen i Finland berodde främst på de stigande priserna på olja och oljeprodukter och i mindre omfattning på uppgången i andra importpriser. Till importprisökningen bidrog den samtidiga deprecieringen av euron. Exklusive dessa faktorer låg den inhemska inflationen fortfarande på omkring 2 %, dvs. nära det medelfristiga referensvärdet för inflationen. Inte heller ökningen av enhetsarbetskostnaderna hade någon större inverkan på inflationen. Den fortsatt

relativt goda produktiviteten och den måttliga löneutvecklingen höll enhetsarbetskostnaderna i styr. Det av sannolikt tillfälliga faktorer framkallade pristrycket överfördes sålunda inte till arbetskraftskostnaderna.

Statistikcentralens nationella konsumentprisindex beaktar utöver de komponenter som ingår i HIKP också inverkan av räntor och bostadspriser på prisnivån. Effekten av dessa faktorer på den årliga inflationstakten i Finland var 2000 ca 1/2 procentenhet. Med andra ord ökade räntestegringen under året inflationen. Den snabba uppgången i bostadspriserna 1999 drev ytterligare upp inflationen under 2000 mätt med konsumentprisindex, även om stegringen i bostadspriserna mattades av under året.

Inflationsökningen började redan 1999, då inflationen småningom ökade från 0,5 % vid början av året till 2,2 % vid årets slut. Inflationstakten fortsatte att accelerera under 2000 fram till oktober. Under årets sista månader mattades inflationstakten av. Både de mycket låga inflationssiffrorna i början av 1999 och den därpå följande ökningen av inflationstakten kan i första hand tillskrivas de kraftiga förändringarna i importpriserna. Den avtagande inflationen mot slutet av 2000 berodde också på att världsmarknadspriset på olja sjönk och euron apprecierade. Totalt sett berodde uppskattningsvis en tredjedel av prisstegringarna 1999 och 2000 på yttre faktorer och det var således inte fråga om någon ohämdad inhemsk kostnadsutveckling.

Omkring 2 % av inflationstrycket 2000 berodde på inhemska faktorer. Betydligt snabbare än genomsnittet för euroområdet steg ökningstakten för priserna på tjänster, som i Finland var ungefär en procentenhet högre än i euroområdet i genomsnitt. Den något högre inflationen avspeglade emellertid inte någon överhettning av arbetsmarknaden. Arbetskraftskostnaderna gick fortsättningsvis upp måttfullt och det fanns inga tecken på ökad löneglidning. Lönernas ökningstakt accelererade visserligen något från året innan, men på grund av den förbättrade produktivetsutvecklingen steg enhetsarbetskostnaderna i likhet med föregående år bara med omkring en procent. Från andra kvartalet steg löneindex i en takt av drygt 4 %. Den accelererade löneökningstakten kom sig av de ettåriga kollektivavtal som slöts i början av året och som höjde avtalslönerna med i genomsnitt drygt 3 % på årsbasis.

På hösten ingicks på arbetsmarknaden ett omfattande tvåårigt inkomstavtal som gällde största delen av löntagarna. Avtalsperioden går

ut den 31 januari 2003. Kostnadseffekten av avtalet är under det första året ca 3,1 % och under det andra ca 2,3 %. I löneökningen för det första året ingår en jämställdhetspott på 0,4 % och en justeringsmän på 0,5 %. Avtalet innehåller också en indexklausul baserad på förändringen i konsumentprisindex från januari 2001 till december 2001. Indexklausulens tröskelvärde är 2,6 %. En överskridning på mindre än 0,4 % beaktas dock inte. Kostnadseffekten av inkomstavtalet är ungefär densamma som av den föregående uppgörelsen på förbunds nivå.

Eurosystemets penningpolitik och penningmarknadens förväntningar drev klart upp såväl de korta som de långa räntorna under 2000. Räntestegringen kan anses som nödvändig i ljuset av Finlands ekonomiska läge. Framför allt kan räntestegringen välkomnas för sin dämpande effekt på den 1999 överhettade bostadsmarknaden. Samtidigt lättades ekonomin på grund av den kraftiga deprecieringen av euron som ökade pristrycket men samtidigt förbättrade exportens konkurrenskraft och lönsamhet. Trots räntestegringen förbättrades den ekonomiska tillväxten klart 2000. Tillväxten fokuserades emellertid åtminstone tillfälligt mera på exporten än på den inhemska efterfrågan, vilket för sin del minskade det inhemska pristrycket. När man bedömer den gemensamma penningpolitiken utgående från den finländska ekonomin måste man minnas att den genomsnittliga prisstegringen i Finland inte avsevärt avvek från genomsnittet i euroområdet. Dessutom var arbetslösheten i Finland fortfarande en aning större än i euroområdet i genomsnitt.

Utvecklingen på finansmarknaden

Banksektorn

Den finländska banksektorn har gått över till ett nytt årtusende i gott skick. Bankernas högre lönsamhet kunde tillskrivas snabbt stigande finansnetton och andra intäkter. Till följd av stigande marknadsräntor ökade också skillnaden mellan utlånings- och inlåningsräntorna 2000, vilket förbättrade bankernas finansnetton. Marginalen mellan utlånings- och inlåningsräntorna blev större då inlåningsräntorna steg bara omkring hälften så mycket som utlåningsräntorna, trots att räntekonkurrensen skärptes när skattefriheten för räntor på insättningar slopades. Provisionsintäkterna steg kraftigt, framför allt inom betalningsförmedlingen och förmögenhetsför-

valtningen. Också provisionsintäkterna från värdepappershandeln var fortsatt höga, även om de minskade mot slutet av året. Provisionsintäkterna från försäljningen av försäkringar ökade i betydelse som inkomstkälla för de stora bankkoncernerna. De finländska kreditinstituten hade 2000 fortsatt god likviditet, och de deltog i ännu mindre grad än föregående år i Eurosystemets penningpolitiska transaktioner.

Under 2000 ökade bankernas utlåning emellertid långsammare än föregående år. Den viktigaste orsaken var räntestegringen. I takt med marknadsräntorna steg räntorna på nya bostadslån med drygt 1½ procentenhet under året. Ändå bands räntorna på så gott som alla nya bostadslån till bankernas referensräntor i stället för till marknadsräntorna. Uttaget av nya bostadslån var störst under första halvåret 1999. Bankernas bostadslåneexpansion avtog under 2000 så att den vid årets utgång var ca 10 %. Samtidigt lugnade sig också prisutvecklingen på bostadsmarknaden. På senhösten började bostadsmarknaden i huvudstadsregionen normaliseras och prisnivån stabiliseras.

Strukturella förändringar i bankverksamheten

Omstruktureringen av Nordic Baltic Holding fortsatte 2000. Den danska koncernen Unidanmark anslöts till koncernen på våren och det sista skedet av gruppens nordiska strategi slutfördes i december 2000 när norska Christiania Bank og Kreditkasse sammanslogs med Nordic Baltic Holding. Grupperingen fick nytt namn, Nordea. Nordeagruppen hör till de främsta i världen i fråga om utveckling av banktjänster som bygger på nytt tekniskt kunnande. Nordeagruppen erbjuder sina kunder alla bank- och försäkringstjänster i Finland, Sverige, Danmark och Norge.

Det första betydande exemplet på att skrankorna håller på att brytas ned mellan bank- och försäkringsverksamheten är den fusion mellan Leonia och Försäkringsbolaget Sampo som i början av 2001 ytterligare omfattade investeringsbanken Mandatum Bank. I Sampo-Leoniafusionen som hade avtalats i slutet av 1999 togs ytterligare steg 2000. Under höstens lopp avtalades bland annat om sammanslagning av fonderna och förmögenhetsförvaltningen. Konglomeratets verksamhet startade vid början av 2001 och Sampo-Leonia blev Finlands första betydande finansvaruhus och fick namnet Sampo. Verk-

samheten i det börsnoterade holdingbolaget Sampo inleddes först i slutet av mars 2001.

Det långvariga samarbetet mellan Leonia Bank Abp och Posten Finland Ab upphörde vid slutet av 2000, då postkontoren inte längre tillhandahöll banktjänster. Statsrådet återkallade Yrityspankki Skop Oyj:s koncession på bankens ansökan i slutet av 2000.

Två nya kreditinstitut enligt lagen om hypoteksbanker bildades 2000, OP-Bostadslånebanken Abp och Bolånebanken i Finland Abp. Hypoteksbanker är mycket vanliga i andra länder, och deras expanderande verksamhet i Finland skapar förutsättningar för strukturella förändringar som minskar bostads- och fastighetsfinansieringens beroende av korta marknadsräntor och insättningar.

De utländska bankernas marknadsandel, fränsett företagskrediter, förändrades inte märkbart under 2000. Deras marknadsandel av utlåningen uppgick vid utgången av 2000 till knappt 5 % och av inlåningen till under 2 %. Företagskrediter har via de utländska bankernas filialer i Finland marknadsförts intensivt och de utländska bankernas andel av företagskreditmarknaden steg till omkring 11 %.

När skattefriheten för räntor på insättningar upphörde i juni 2000 minskade inlåningen från hushållen något. Trots att den genomsnittliga inlåningsräntan steg med cirka 0,70 procentenhet under året, placerade hushållen i allt högre grad sina besparingar i placeringsfonder och försäkringssparande. Bankerna marknadsförde aktivt både fond- och försäkringssparande, vilket avspeglades i en ökad marknadsandel för de stora bankernas fonder och försäkringsbolagen.

Också den europeiska banksektorn var 2000 i genomsnitt i gott skick. I Europeiska unionen ökade bankernas utlåning fortfarande snabbt, med ca 10 % på årsnivå. Det förekom emellertid betydande skillnader mellan utvecklingen i de olika länderna. Exempelvis i Tyskland och Frankrike var kreditexpansionen måttlig, medan kreditstocken i Sydeuropa, Irland och Holland växte i rask takt 2000.

Värdepappersmarknaden

Strukturella förändringar på värdepappersmarknaden

Övergången till etapp tre av EMU vid början av 1999 har redan återspeglats i många avseenden

på finansmarknaderna i euroområdet. Penningmarknaderna är rätt långt integrerade, och integrationen av kapitalmarknaderna har kommit i gång. Den privata sektorns upplåning på de omfattande obligationsmarknaderna i euro har ökat snabbt, och även aktiemarknaderna har vuxit och diversifierats under de senaste två åren. Inom börsintegrationen har viktiga steg tagits. Den finansiella strukturen i Europa genomgår ständiga förändringar. De flesta bankfusioner har hittills primärt varit nationella, men också fusioner mellan banker i olika länder har förekommit eller planeras. Även fusioner mellan banker och försäkringsbolag blir allt vanligare. Den allt snabbare strukturomvandlingen inom den finansiella sektorn innebär därför stora utmaningar för regeringen och tillsynen av finansmarknaderna både nationellt och internationellt.

Den europeiska värdepappersmarknaden befinner sig i ett brytningsskede. I börs- och clearingverksamheten planeras eller bereds betydande projekt som när de genomförs kan komma att radikalt förändra marknadens struktur. Det första betydande steget mot en sammanslagning av europeiska börser togs i september 2000, när börserna i Amsterdam, Bryssel och Paris sammanslogs till Euronext. Även globala sammanslagningar är aktuella. I juni offentliggjorde sju stora börser, dvs. börserna i New York, Australien, Hongkong, Mexiko, Sao Paulo, Tokyo och Toronto, samt Euronext i Europa sitt samarbetsprojekt som går ut på att förena börsernas handelssystem och starta ett globalt nätverk för handel dygnet runt.

Utöver de traditionella marknadsplatserna har värdepappersmarknaden fått eller håller på att få ett stort tillskott av elektroniska marknadsplatser eller handelssystem. Handel och emissioner via Internet vinner snabbt terräng på värdepappersmarknaden. I Finland har Helsingforsbörsen och flera värdepappersförmedlare börjat utveckla sina verksamheter i enlighet med den nya teknikens krav. Aktiehandeln via Internet anlitas särskilt av småplacereare. Näthandelns andel av den totala aktieomsättningen på Helsingforsbörsen 2000 utgjorde dock bara några procent.

Den finländska värdepappersmarknaden har redan under ett par års tid kännetecknats av en kraftigt växande aktiehandel. De allt större volymerna har skapat ett avsevärt tryck på clearingen och avvecklingen av aktiehandeln, och därför har Helsingforsbörsen arbetat för att effektivera sin aktieclearing. De olika värdeandelsregistren

över aktier slogs i oktober ihop till ett centralt register. Centraliseringen var nödvändig för att den finländska värdepappersmarknaden skall kunna bibehålla sin konkurrenskraft, då ett centralt värdeandelsregister gör det möjligt att vidareutveckla förvarings- och avvecklingssystemen och effektivera hela värdeandelsystemet.

Utvecklingen på värdepappersmarknaden 2000

Statens budgetöverskott hade stor inverkan på den finländska masslånemarknaden. Länestocken började krympa 2000 när statens länestock minskade tack vare ett gott skatteutfall och ökade inkomster från försäljning av egendom. Trots att länestocken krympte ökade bruttoemissionerna av obligationer klart från 1999. En delorsak var att löptiden för vissa tidigare emitterade lån förlängdes.

Den långvariga gynnsamma utvecklingen på de internationella aktiemarknaderna övergick i en stor osäkerhet redan i början av året. Särskilt i Förenta staterna vände aktiekurserna nedåt på grund av företagets resultatvarningar och det stigande oljepriset. Detta avspeglades framför allt i ett brant globalt kursfall för IT- och telekommunikationsföretagens aktier. På Förenta staternas teknologibörs Nasdaq sjönk aktiekurserna under året med i genomsnitt 39 %. I IT-företagsaktiernas kölvatten rasade kurserna på de för mindre företag avsedda s.k. NM-listorna under året kraftigt också i Europa. Typiskt för aktiemarknaden var 2000 utöver kraftiga kursförändringar den exceptionellt stora spridningen av företagets marknadsvärden.

På den IT-dominerade Helsingforsbörsen fluktuerade aktiekurserna 2000 mera än någonsin tidigare. Generalindexets största dagsuppgång respektive dagsnedgång var nästan 16 %. Denna extrema volatilitet inföll de dagar då Helsingforsbörsens dominerande företag Nokia offentliggjorde sina delårsrapporter. På grund av de kraftiga kursfluktuationerna ökade dagshandeln klart på Helsingforsbörsen. Detta medförde i sin tur att aktieomsättningen fördubblades till 227 miljarder euro. En delorsak till den ökade aktieomsättningen var också att flera internationella banker och bankfirmor började fungera som fjärrmedlemmar på Helsingforsbörsen.

Aktieomsättningen var fortfarande koncentrerad till några få företag. Nokias andel av Helsingforsbörsens totala omsättning ökade till om-

kring 67 % och de tio mest omsatta företagens andel av aktieomsättningen utgjorde drygt 90 %. Aktieemissionerna på Helsingforsbörsen nådde 2000 en ny rekordnivå, nästan 12 miljarder euro. Den största enskilda aktieemissionen var Stora-Ensos emission på 8,6 miljarder euro i samband med förvärvet av Consolidated Papers. Marknadsvärdet av de aktier som noteras på Helsingforsbörsen var vid årets utgång 316 miljarder euro. Marknadsvärdet i relation till BNP vid slutet av 2000 var fortfarande ett av de största i industriländerna. De internationella investerarnas andel av Helsingforsbörsen fortsatte att öka 2000. Vid årets slut innehade de utländska investerarna drygt 70 % av de börsnoterade företagens marknadsvärde.

Finländska pensionsfonder sålde betydande volymer statsobligationer och köpte andra euroländers motsvarande obligationer, då de ändrade länderfördelningen i sina portföljer. Av pensionsfondernas och livförsäkringsbolagens placeringar hade redan omkring en tredjedel kanaliserats till andra euroländer än Finland. De finländska arbetspensionsfondernas placeringar uppgick vid slutet av 2000 till sammanlagt nästan 65 miljarder euro, varav inemot hälften hade placerats i masskuldebrev och en tredjedel i aktier.

Utveckling av tillsyn och reglering

Förutom huvudmålet att upprätthålla prisstabilitet hör det till centralbankens uppgifter att främja det finansiella systemets stabilitet och effektivitet. Globaliseringen av finansmarknaderna och strukturförändringarna i den finansiella tjänstesektorn, t.ex. fusioner och branschglidning, ökar utmaningarna för finanstillsynen och accentuerar vikten av samarbete mellan myndigheterna.

Till Finlands Banks viktigaste uppgifter i makrotillsynen hör regelbunden analys av finansmarknaden och medverkan i utvecklingen av tillsynen och regleringen. Analysen inriktas på det finansiella beteendet och institutionerna inom den finansiella sektorn samt på utvecklingen av marknaden ur stabilitets- och effektivitetsperspektiv. Finlands Bank deltar i utvecklingen av finansmarknaden genom att medverka i den finländska lagberedningsprocessen, samarbeta med marknadsparterna, göra undersökningar och utredningar och sprida information om re-

sultaten av dem till andra myndigheter och till allmänheten. Det viktigaste i makrotillsynen är att förutse och förebygga kriser. Vid allvarliga kriser deltar Finlands Bank i krishanteringens tillsammans med Finansinspektionen och finansministeriet.

Internationell tillsyn och reglering

Reformen av kapitaltäckningsreglerna för kreditinstitut har gått framåt efter vårens konsultationer och Baselkommittén för banktillsyn gav sina slutliga rekommendationer vid årsskiftet 2000/2001. EU:s motsvarande förslag, som i huvudsak följer Baselkommitténs förslag, skickades samtidigt andra gången ut på remiss. Remissbehandlingen skall vara klar under våren 2001, och de slutliga förslagen kommer att offentliggöras sommaren 2001. Avsikten är att den nya lagstiftningen om kapitalkrav skall träda i kraft i EU-länderna vid början av 2004. Inom EU samordnas beredningsprocessen av kommissionens rådgivande banktillsynskommitté där Finlands Bank, Finansinspektionen och finansministeriet är representerade.

Baselkommitténs förslag har tre pelare som regleringen och tillsynen av bankernas kapitaltäckning bör bygga på. Dessa är metoder för beräkning av kapitalkravet, aktiv kapitaltillsyn och bättre marknadsdisciplin. I EU:s förslag betonas utöver internationell harmonisering också syftet att utveckla kapitaltäckningsreglerna så att de är lämpliga för såväl banker med en omfattande bankverksamhet som för små banker och värdepappersföretag.

Den s.k. visemannakommittén ledd av Alexandre Lamfalussy som fått sitt uppdrag från Ekofin-rådet publicerade i november sin första rapport om utvecklingen av regleringen av värdepappersmarknaden. I rapporten rekommenderades bland annat att EU:s regleringsprocess skulle påskyndas och en ny rådgivande värdepapperskommitté inrättas inom EU.

EU-kommissionens arbetsgrupp för värdepapperstillsyn offentliggjorde i september sin rapport om innehållet i ett förslag till direktiv om otillbörlig marknadspåverkan. Avsikten med direktivet är bland annat att fastställa vad som avses med marknadsmanipulation. Arbetsgruppen behandlade också samarbetsformer, ansvarsfördelningsfrågor och metoder att förhindra marknadsmanipulation.

*Utveckling av EU-direktiven och
den nationella lagstiftningen 2000*

Lagstiftningen om betalnings- och avvecklings-systemen har utvecklats efter hand som ländernas nationella lagstiftning har anpassats efter Europeiska unionens direktiv. Genom sin medverkan i de arbetsgrupper som berett den nya lagstiftningen deltog Finlands Bank i förberedelserna av olika projekt både internationellt och i Finland.

I december 1999 trädde en ny lag om nettning (1084/1999) i kraft genom vilken direktivet om slutlig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper (98/26/EG) genomfördes. Lagen förutsätter att betalningssystemen och de övriga avvecklingssystemen har skriftliga regler av vilka vissa lagstadgade detaljer skall framgå. Reglerna skall tillställas finansministeriet som skickar dem på remiss till Finlands Bank och Finansinspektionen. Finansministeriet meddelar Europeiska kommissionen vilka avvecklingssystem direktivet omfattar. Den viktigaste förändringen som följde av lagen om nettning 2000 var skyldigheten för samtliga i lagen avsedda betalningssystem att upprätta skriftliga regler med bland annat uppgifter om den tidpunkt efter vilken en deltagare i avvecklingssystemet inte ensidigt får återkalla en betalningsorder. Detta är viktigt i det fall att någon av parterna blir betalningsoförmögen.

Europaparlamentets och EU-rådets direktiv om elektroniska pengar (2000/46/EG) trädde i kraft i september 2000. Direktivet gäller rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt tillsynen av sådan verksamhet. Genom direktivet införs harmoniserade bestämmelser om elektroniska pengar inom EU, och direktivet skall genomföras i den nationella lagstiftningen före den 27 april 2002. Innehållet i direktivet om elektroniska pengar har upptagits i bankservicearbetsgruppens lagstiftningsförslag.

Betalningsmedelsförsörjningen

Finlands Bank svarar för myndighetsuppgifterna i betalningsmedelsförsörjningen. Med ECB:s tillstånd ger banken ut sedlar och mynt i Finland och säkerställer deras kvalitet, äkthet och tillgänglighet i hela landet. Det är en viktig uppgift för Finlands Bank att i samarbete med bankerna och andra parter svara för en effektiv och säker betalningsmedelsförsörjning i landet. Dessutom

deltar Finlands Bank i beredningen av och besluten om ECBS sedelfrågor och svarar för förberedelserna för utgivningen av eurosedlar och euromynt och verkställandet i Finland av de harmoniserade besluten i ECBS.

Omorganiseringen av penningförsörjningssystemet påbörjades 2000

Det nuvarande systemet för beställning och inlämning av sedlar och mynt har använts av Finlands Bank och bankerna sedan oktober 1988. De banker som utgjort parter i penningförsörjningsavtalet har dagligen kontorsvis kunnat beställa kontanter från något av Finlands Banks fem kontor och på samma sätt har de kontorsvis kunnat lämna in pengar till Finlands Bank. Finlands Bank har debiterat bankernas checkkonton i Finlands Bank med de beställda beloppen och på motsvarande sätt krediterat checkkontona med de inlämnade beloppen. Penningtransporterna har huvudsakligen skötts av Posten Finland och värdetransportföretagen SPAC och Securitas. De sedlar som beställts till Automatias uttagsautomater har transporterats direkt till SPAC:s och Securitas uppräkningscentraler, av vilka det finns totalt 20 i hela landet. På grund av Postens centrala roll har regionerna för Finlands Banks kontor i penningförsörjningstransporter-na motsvarat postområdena.

Som en följd av upplösningen av samarbetet mellan Posten Finland och Leonia upphörde Leonias banktjänster under 2000 i 469 postkontor, som därför inte längre kunde delta i penningförsörjningen som parter i penningförsörjningsavtalet. Eftersom transportererna enligt penningförsörjningsavtalet baserat sig på Postens medverkan upphörde även de före slutet av 2000, då alla transporter genom separata avtal började skötas av SPAC, Securitas eller något annat värdetransportföretag. På grund av de nya arrangemangen sker penningtransporterna till många orter inte längre dagligen. Arrangemangen kommer också att påverka regionindelningen och penningflödena till och från Finlands Banks kontor.

En annan viktig förändring av det finländska penningförsörjningssystemet skedde våren 2000, då Automatias ägarbanker Leonia, Merita Bank och Andelsbankscentralen-ABC andelslag beslutade koncentrera administreringen och utvecklingen av sin penningförsörjning till Automatia Pankkiautomaatit. För att Automatia skall kun-

na fungera som part i penningförsörjningssystemet beviljade Finlands Bank företaget rätt till checkräkning utan kredit och undertecknade ett penningförsörjningsavtal med Automatia i oktober 2000. I det nya systemet köper Automatia transporter för pengar beställda eller inlämnade av ägarbankernas kontor och kunder samt uppräkningscentraltjänster av sina underleverantörer SPAC och Securitas. Verksamheten inleddes före årets slut, då Automatias andel av beställningarna och inlämningarna i Finlands Banks penningförsörjningssystem utgjorde drygt 90 %.

På grund av centraliseringen av bankernas penningförsörjning förändras också Finlands Banks roll i penningförsörjningen: från att ha hanterat bankkontorens penningbeställningar och penninginlämningar blir Finlands Bank i stället grossist. Av denna anledning och till följd av införandet av sedlar och mynt i euro blir det nödvändigt att revidera penningförsörjningsavtalet under 2001. Det gällande avtalet, vars uppsägningstid är ett kalenderår, sade Finlands Bank upp i december 2000.

De gemensamma ramarna för valutautbytet fastställdes

Finlands Bank deltog 2000 intensivt i ECBS sedelkommittés och dess arbetsgruppers förberedelser för införandet av eurosedlarna. Arbetet fokuserades på frågor som gällde produktionen och kvalitetskontrollen av eurosedlar, utgivning av euror, förhandstilldelningen och tillhörande debiterings- och säkerhetsfrågor samt förberedelserna för ett system för bekämpning av förfalskningar av sedlar och mynt i euro. Frågorna om utgivningen var väsentliga med tanke på fastställandet av de gemensamma ramarna för valutautbytet. Stor vikt lades dessutom vid förberedelsen av informationskampanjen om eurosedlar och euromynt.

I produktionen av eurosedlar, som startade i juli 1999, deltar tolv sedeltryckerier i euroområdet. Före utgivningsdagen den 1 januari 2002 kommer enligt beräkningarna totalt ca 14,5 miljarder eurosedlar med ett sammanlagt värde av ca 650 miljarder euro att produceras. Av dessa behövs 10 miljarder sedlar för att ersätta de tolv euroländernas nationella sedlar, medan 4,5 miljarder sedlar kommer att läggas upp i logistiklager. Behovet av euromynt har uppskattats till ca 50 miljarder mynt med ett värde av nästan 16

miljarder euro. Präglingen av dem inleddes redan i maj 1998, och produktionen sker i 15 myntverk.

De gemensamma principerna för valutautbytet i euroområdet presenterades i november 1999 av Ekofin-rådet bestående av EU:s ekonomi- och finansministrar i ett gemensamt uttalande som hade beretts i EU:s ekonomiska och finansiella kommitté i samarbete med ECB och de nationella centralbankerna. Då de gemensamma ramarna för valutautbytet i euroområdet hade fastställts kunde medlemsländerna färdigställa sina egna nationella planer. Enligt Europeiska kommissionen skulle de offentliggöras före slutet av 2000.

Finlands plan för valutautbyte offentliggjordes

Finlands Bank offentliggjorde i samarbete med Bankföreningen i Finland och dess medlemsbanker den 13 oktober 2000 planen "Övergången till euro i Finland 2002". Syftet med planen är att skapa de nödvändiga nationella ramarna för penningförsörjningsparternas egna detaljförberedelser. Planen preciseras och uppdateras vid behov. Målet är att huvudparten av kontantbetalningarna skall kunna göras i euro redan efter de två första veckorna 2002.

Planen baserar sig på nationella beslut och avtal, som rättar sig efter de gemensamma ramarna för valutautbytet. Finlands Bank och finansministeriet har beslutat (författningssamlingen: 1176/1999 och 1177/1999) att marksedlarna och -mynten upphör att gälla som lagliga betalningsmedel den 1 mars 2002. Detta innebär att perioden för utbyte av mark mot euror blir två månader. Finlands Bank löser emellertid i sedlar och mynt i mark ännu under 10 år från det att de upphört att gälla. I lag har också föreskrivits (890/2000) att kontantbetalningar i euro avrundas till närmaste 5 cent eller en multipel av det. I Finland behövs 1- och 2-centsmynten således inte som växelpengar. De kan trots det användas som lagliga betalningsmedel.

Enligt planen distribueras eurorna främst via tre kanaler: brukssedlar, dvs. sedlar i valörerna 20 och 50 euro, via bankautomater, växelpengar, dvs. mynt och sedlar i valörerna 5 och 10 euro, via handeln och större sedlar via bankkontoren. Det har också slagits fast att bankerna och uppräkningscentralerna tar emot euror på förhand och distribuerar dem vidare till sina företagskunder först vid årsskiftet 2001/02.

Finlands Bank har beställt alla eurosedlar som behövs i Finland vid början av 2002 från Setec, och finansministeriet har beställt det totala behovet av euromynt från Myntverket. Behovet av euror under inväxlingsperioden i Finland beräknas uppgå till inemot 100 miljoner sedlar och närmare en miljard mynt. Dessutom tillverkas eurosedlar och euromynt för att läggas upp i lager för logistiska och oväntade behov. Den utelöpande volymen sedlar och mynt i mark beräknas vid slutet av 2001 uppgå till ca 130 miljoner sedlar och ca 2,5 miljarder mynt. Nästan alla sedlar och ungefär hälften av mynten förväntas bli inväxlade hos Finlands Bank.

Den stigande trenden för beloppet utelöpande sedlar och mynt fortsatte

På grund av den gynnsamma makroekonomiska utvecklingen fortsatte beloppet utelöpande sedlar och mynt att öka 2000. Trots att ersättande betalningsmedel blir allt vanligare har beloppet sedlar och mynt ökat kontinuerligt de senaste decennierna fränsett krisären under första hälften av 1990-talet, då mängden kontanter förblev oförändrad. Det genomsnittliga beloppet utelöpande kontanter 2000 uppgick till nästan 18,3 miljarder mark, mot knappt 17,5 miljarder mark året innan.

I relation till bruttonationalprodukten var volymen utelöpande sedlar och mynt 2000 i genomsnitt 2,3 %, dvs. en tiondedels procentenhet mindre än föregående år. Av alla EU-länder, fränsett Luxemburg, hade Finland det minsta relationstalet. I de övriga EU-länderna varierade relationstalet mellan drygt 3 och över 10 %. Den relativt sett ringa mängden kontanter anses främst bero på de avancerade betalningssystemen i Finland, det ringa bruket av sedelstocken som sparform och det låga beloppet finländska sedlar utomlands.

Vid slutet av 2000 uppgick allmänhetens innehav av kontanter till 17 127 miljoner mark, dvs. 3,5 % mer än vid föregående årsskifte. Bankernas innehav var 2 706 miljoner mark eller 25,3 % mindre än ett år tidigare, då särskilt bankerna höjde beredskapen med tanke på tusenårsskiftet. Bankernas andel av beloppet utelöpande sedlar och mynt utgjorde i genomsnitt under året bara 14,1 %, vilket var drygt en halv procentenhet mindre än 1999.

Beloppet sedlar beställda från Finlands Bank ökade 2000 med 3,2 % och uppgick till 75,0 mil-

jarder mark. Antalet beställda sedlar var 743 miljoner mot 720 miljoner året innan. Beloppet inlämnade sedlar ökade med 6,5 % och uppgick till 75,2 miljarder mark. Antalet inlämnade sedlar var 742 miljoner mot 708 miljoner året förut. Finlands Bank gav 2000 ut bruksmynt för 511 miljoner mark och tog emot bruksmynt för 445 miljoner mark. Beloppet utgivna mynt minskade med 11,9 % och inlämnade med 10,4 % från året innan.

De utelöpande sedlarna cirkulerade i genomsnitt 6,8 gånger via Finlands Bank 2000, mot 6,7 gånger året innan. Omloppshastigheten var hög jämfört med hastigheten i de övriga EU-länderna. Där har sedlarnas omloppshastighet de senaste åren i genomsnitt varierat mellan knappt 1 och knappt 4.

2000 påträffades 161 förfalskade finländska sedlar. Motsvarande siffra för 1999 var 201. Förfalskningarna var bägge åren huvudsakligen enskilda fall.

Vid början av 1999 blev centralbankerna i euroområdet skyldiga att växla giltiga sedlar från de övriga euroländerna till nationella sedlar och mynt enligt den fasta omräkningskursen. Inväxlingsskyldigheten är i kraft till den 31 mars 2002.

Finlands Banks övriga verksamhet

Förvaltningen av valutareserven

När Finland anslöt sig till etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen vid början av 1999 överförde Finlands Bank, i likhet med de övriga nationella centralbankerna i Eurosystemet, en del av sin valutareserv till ECB, som ägs av de nationella centralbankerna. Reserverna bestod av valutafordringar och guld. Till följd av överföringarna har de nationella centralbankerna en räntebärande fordran i euro på ECB. Eftersom eventuella valutainterventioner görs med ECB:s reserv betonas trygghets- och likviditetsmålen i placeringen av reserven. Inom ramen för dessa villkor är målet bästa möjliga avkastning.

ECB placerar inte själv de överförda reservtillgångarna utan det gör de nationella centralbankerna inom de gränser som har överenskomits i ECB. Riktlinjerna för förvaltningen av portföljen motsvarar i hög grad de kriterier som Finlands Bank tillämpar vid placeringen av sin egen reserv. Valutafördelningen hålls fast.

Finlands Banks mål i placeringen av valutareserven är trygghet, likviditet och avkastning.

Trygghet innebär att reservens marknadsvärde inte får variera för mycket på grund av olika risker. Dessutom skall en del av reserven vara tillräckligt likvid; den skall vid behov kunna realiseras tillräckligt snabbt och till rimliga kostnader. Inom ramen för dessa villkor är målet bästa möjliga avkastning.

Den viktigaste risken i valutareserven är valutarisken som beror på värdefluktuationer i reservvalutorna gentemot euron respektive varandra. Valutarisken minimeras genom att reserven sprids på olika valutor. På detta sätt hindras att värdefluktuationer i enskilda valutor väsentligt påverkar reservens värde. Reservvalutor är US-dollar, det brittiska pundet, den japanska yenen, den danska kronan och den svenska kronan. Placeringsvalutornas andelar, dvs. valuta-fördelningen, omprövas regelbundet med ett par tre års mellanrum. Mellan omprövningarna hålls valutafördelningen fast. Finlands Bank söker således inte i placeringshänseende utnyttja fluktuationer mellan olika valutor.

Sedan 1999 har en del av valutareserven placerats i värdepapper emitterade av sammanslutningar, bl.a. företag, med god kreditvärdighet. Dessa placeringsobjekt avkastar på lång sikt bättre än motsvarande statspapper eftersom de innehåller kreditrisker och deras likviditet är sämre än statens skuldförbindelsers.

Internationell verksamhet

Finlands Bank som en del av Europeiska centralbankssystemet

ECB-rådet, som är Eurosystemets högsta beslutande organ och består av ECB:s direktionens ledamöter och cheferna för de nationella centralbankerna i euroområdet, sammanträdde under räkenskapsåret 2000 i regel varannan vecka. Det allmänna rådet, som består av ECB:s ordförande och vice ordförande samt cheferna för de nationella centralbankerna i samtliga EU-länder, sammanträdde fyra gånger.

De viktigaste besluten i ECB-rådet gäller penningpolitiken för euroområdet, men inom ramen för sina beslutsbefogenheter behandlade rådet även andra frågor rörande ECB:s verksamhet. I det omfattande förberedelsearbetet inför ECB-rådets möten deltar därför olika enheter vid banken för att ta fram de mötesunderlag och förslag till ställningstaganden som chefsdirektören för Finlands Bank behöver för mötena. Finlands

Banks direktion går igenom underlagen och förslagen före varje möte i ECB-rådet.

Genom olika kommittéer deltar euroområdets nationella centralbanker tillsammans med ECB i beredningen av ärenden för föredragning i ECB-rådet. Kommittéerna har en rådgivande roll och kommittéförslagen är därför inte bindande för ECB:s direktion när den gör sina föredragningar i ECB-rådet. Kommittéernas synpunkter redovisas dock för ECB-rådet även då de avviker från direktionens beslutsförslag.

ECBS 13 kommittéer sammanträdde under året vid behov. Möten hölls i regel en gång i månaden, men vissa kommittéer sammanträdde endast ett par gånger under 2000. I likhet med de andra nationella centralbankerna har Finlands Bank en eller två företrädare i varje kommitté. Kommittéerna har också tillsatt arbetsgrupper med uppgift att närmare utreda vissa specialfrågor. I arbetet i olika kommittéer och arbetsgrupper deltog under året sammanlagt cirka 70 representanter från Finlands Bank från olika nivåer av organisationen.

Kommittearbetet är en mycket viktig del av ECBS-samarbetet och avspeglades på ett påtagligt sätt i det dagliga arbetet vid Finlands Bank. Bankens sakkunniga — kommittémedlemmarna och andra involverade i beredningsarbetet i Finland — går igenom underlag och vid interna förberedelsemöten finslipas ställningstaganden som bankens representanter sedan framför. Arbetet i kommittéerna omfattar i regel också en hel del promemorior, skrivelser och enkätsvar som skickas till kommittésekreterarna. Kommittémötena rapporteras systematiskt i Finlands Bank.

Av ECBS 13 kommittéer är 12 sysselsatta med frågor som gäller centralbanksverksamheten inom euroområdet. Ärenden som gäller Eurosystemets externa relationer handlades av kommittén för internationella förbindelser med två representanter från varje nationell centralbank. Den ena är i regel någon av medlemmarna i direktionen för respektive nationella centralbank, oftast vice centralbankschefen. Också ECB företräds i denna kommitté av en direktionens ledamot. Under 2000 behandlade kommittén bland annat sådana frågor rörande Eurosystemet som diskuterades på möten med internationella organisationer, främst Internationella valutafonden och EU:s Ekonomiska och finansiella kommitté, och som eventuellt krävde ett gemensamt ställningstagande från Eurosystemet. Vid behov har besluten om sådana ställ-

ningstaganden i sista hand fattats av ECB-rådet.

Då frågor rörande hela EU behandlades i kommittén för internationella förbindelser deltog också representanter från centralbankerna i de EU-länder som står utanför euroområdet. Samma princip följdes även av de andra kommittéerna.

Några av de viktigaste frågor som togs upp i kommittén för internationella förbindelser var utvecklingen av internationella finanssystem och EU:s utvidgning.

Övrig EU-verksamhet

I Ekonomiska och finansiella kommittén, som sorterar under EU:s ministerråd i dess sammansättning med ekonomi- och finansministrar (Ekofin-rådet), ingår två ledamöter från respektive medlemsland, ECB och kommissionen. Den ena representanten för respektive land kommer från landets ekonomi- eller finansministerium, den andra från den nationella centralbanken.

Den ekonomiska utvecklingen i EU-länderna har alltsedan 1999 bevakats intensivt i enlighet med de principer som fastställdes under Finlands ordförandeskap. Ett centralt instrument för bevakningen är den årliga rapporten om de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken. Ekonomiska och finansiella kommittén följde under 2000 för första gången systematiskt upp hur riktlinjerna genomförts och utarbetade i vanlig ordning enligt rekommendation från kommissionen ett utkast till nya riktlinjer för Ekofin-rådet.

Ekonomiska och finansiella kommittén deltog också i beredningen av Greklands anslutning till euroområdet. På initiativ av Grekland och enligt förfaranden som fastställdes i avtalet om ERM II fattades i januari 2000 beslut om en revalvering av centralkursen för den grekiska drakman med 3½ %. Med utgångspunkt i kommissionens och ECB:s konvergensrapporter rekommenderade kommittén i maj att rådet skulle godkänna kommissionens förslag om Greklands anslutning till euroområdet den 1 januari 2001. Ekofin-rådet fattade beslut om Greklands anslutning den 19 juni 2000.

Ekonomiska och finansiella kommittén utarbetade rapporter till Ekofin-rådet om förändringar till följd av EU:s utvidgning och framför allt om utökad beslutande med kvalificerad majoritet i fördragsartiklar om Ekonomiska och mo-

netära unionen. Kommittén tog också fram utkast till slutsatser om växelkursaspekterna på utvidgningen till Ekofin-rådets informella möte i Versailles och Europeiska rådets möte i Nice.

Finlands Bank har också en representant i EU:s kommitté för ekonomisk politik. Kommittén deltog i utformningen av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och andra samordningsförfaranden för EU-ländernas ekonomiska politik. Förfarandena gällde särskilt strukturpolitiken som syftar till att förbättra tillväxtpotentialen och sysselsättningen inom gemenskapen.

I Finland medverkade Finlands Bank i kommittén för EU-ärenden, som samordnar samarbetet mellan ministerierna. I mitten av året överfördes kommittén från utrikesministeriet till statsrådets kansli. Banken deltog också i beredningsarbetet i de sektioner av kommittén som behandlade samordningen av den ekonomiska politiken, internationella finansfrågor, skatter, finansiella tjänster och kapitalrörelser, försäkringstjänster och EU:s utvidgning.

Internationella valutafonden

Utöver sina sedvanliga uppgifter — fortlöpande granskning av medlemsländernas ekonomiska utveckling samt lånearrangemang — fokuserade Internationella valutafonden (IMF) sin verksamhet på en översyn av sin roll och sina uppgifter. Översynen föranleddes av den kritik som de ekonomiska kriserna i Asien och Ryssland de senaste åren framkallat mot IMF:s politikrekommendationer och arbetssätt överlag. Krav på att verksamheten skall ses över har ställts både av medborgarorganisationer och av medlemsländerna, som finansierar fondens verksamhet. Översynen är samtidigt ett led i en mer långtgående utveckling som syftar till att skapa nya spelregler för den internationella finansieringsverksamheten.

Den breda diskussion som fördes både inom och utanför valutafonden visade allt tydligare att fonden för att vara effektiv alltmer måste koncentrera sig på sådana uppgifter och verksamheter som klart överensstämmer med dess stadga och mandat. Detta innebär granskning av medlemsländernas ekonomiska utveckling och vid behov upprättande och uppföljning av ekonomiska anpassningsprogram. Hörnstenarna i den nya verksamhetsmodellen är olika system för att

hantera ekonomiska och finansiella kriser och framför allt förutse och förebygga dem.

Rollen som förebyggare av kriser som hotar den finansiella stabiliteten accentuerades alltmer under 1990-talets finanskriser. En särskild utvärderingsmodell (Financial Sector Assessment Program) har tagits fram för analys av den sårbara finansiella sektorn. Analysen skall visa de starka sidorna och de eventuella riskerna i medlemsländernas finansiella system. Landrapporter baserade på sådana analyser har börjat upprättas i ett 20-tal länder.

Under 2000 fortsatte IMF målmedvetet sitt arbete för en effektivare och öppnare verksamhet. Fonden gav bland annat ut flera pressmeddelanden och rapporter om konsultationerna med medlemsländerna enligt avtalsartikel IV, om lånearrangemangen och om olika ekonomiska anpassningsprogram.

Arbetet med att konsolidera den internationella finansarkitekturen fortsatte också inom olika områden. Frågan om ett ökat ansvar för den privata sektorn (Private Sector Involvement) i lånearrangemangen framskred relativt långsamt och i diskussionerna preciserades olika begrepp och synsätt på det principiella planet. De praktiska besluten fattas fortsättningsvis från fall till fall. På verkställande direktör Köhlers initiativ inrättades en expertgrupp (Capital Markets Consultative Group) bestående av representanter för kapitalmarknaden i syfte att främja tillgången på tillförlitlig och aktuell information och öka den privata sektorns finansieringsandel.

Under 2000 vidtogs också fortsatta åtgärder för att minska fattigdomen i de allra fattigaste medlemsländerna. I denna fråga samarbetade IMF med Världsbanken enligt det s.k. HIPC-initiativet (Heavily Indebted Poor Countries). Fram till utgången av 2000 hade fondens direktion godkänt skuldåttnader för ett 20-tal högt skuldsatta fattiga länder.

Den av IMF tillsatta arbetsgruppen under ledning av professor Richard Cooper lade på sommaren 2000 fram sin slutrapport om olika modeller för beräkning av medlemskvoterna. Rapporten hade redan i förväg väckt stort intresse och diskussion på olika håll. Också den nordisk-baltiska valuta- och finanskommittén (Nordic-Baltic Monetary and Financial Committee, NBM-FC), som hade inlett sin verksamhet under varen, tillsatte en egen arbetsgrupp för att diskutera kvoter och medlemsländernas representation. Medlemsländernas rösträtt i valutafonden be-

stäms av deras kvoter. Behandlingen av frågan fortsätter.

I valutafondens styrelse företrädde Finland av Finlands Banks direktionsordförande Matti Vanhala. Representant för den nordisk-baltiska valkretsen i IMF:s direktion var Olli-Pekka Lehmuussaari, vars tvååriga mandatperiod går ut vid slutet av december 2001. Samordningsansvaret för beredningen av valkretsens ställningstaganden övertogs vid början av 2000 av Finlands Bank, som innehar uppgiften till slutet av 2001.

Ekonomisk analys och forskning

Finlands Bank utför makroekonomiska analyser till stöd för chefdirektörens deltagande i ECB-rådets arbete och bankens representanters medverkan i olika kommittéer och arbetsgrupper vid ECB och i andra internationella organ. De används också till att analysera effekterna av den gemensamma penningpolitiken på Finlands ekonomi och ekonomiska politik.

En viktig del av Finlands Banks makroekonomiska analys är bankens medverkan i Eurosystemets prognosrunda två gånger per år. För Eurosystemets gemensamma prognos svarar den penningpolitiska kommittén med representanter för ECB och de nationella centralbankerna. Finlands Bank svarar särskilt för den del av prognosen som gäller Finland. I december 2000 offentliggjorde ECB för första gången det centrala innehållet i prognosen för euroområdet. Finlands Bank har redan tidigare gett ut sin prognos för Finland i tidskrifterna Euro & talous och Bank of Finland Bulletin.

Finlands Bank har satt som mål att nå den internationella toppen inom de prioriterade områdena för bankens ekonomiska forskning. Forskningsverksamheten har i huvudsak koncentrerats till bankens forskningsavdelning och forskningsinstitutet för transitionsekonomier. Målet är att anställda med forskarutbildning tidvis skall kunna utveckla sitt kunnande genom att delta i tidsbegränsade forskningsprojekt på forskningsavdelningen.

Den ekonomiska forskningen vid forskningsavdelningen är fokuserad på två forskningsprogram, dvs. utveckling av penningpolitiska modeller och forskning kring den finansiella tjänstesektorns framtid. Programmen är utformade så att forskningen dels skall stärka Finlands Banks insatser i beredningen av den gemensamma penningpolitiken för Eurosystemet, dels

göra det enklare för banken att inrikta sig på kommande stora förändringar på finansmarknaden och därigenom också i centralbanksfunktionerna.

Forskningsinstitutet för transitionsekonomier har fyra verksamhetsområden som stöder varandra: forskning, analys, informationstjänst och myndighetssamarbete. Analysen av transitionsekonomierna, framför allt Ryssland och Baltikum, har fastställts som ett av de prioriterade områdena för Finlands Banks forskningsverksamhet inom vilka banken avser att nå den inter-

nationella toppen. Institutet bedriver i huvudsak politikinriktad makroekonomisk forskning som främst fokuserar på monetära och finanspolitiska frågor. Inom Europeiska centralbankssystemet är institutets forskningsinsats unik i sitt slag. Institutets informationstjänst, som saknar motstycke åtminstone i Norden, utvecklades ytterligare. Framför allt gällde detta den elektroniska informationssökningen och informationshanteringen. Myndighetssamarbetet ökade i takt med att Europeiska centralbankssystemet befäste sin ställning.

Bokslut
Balansräkning, milj. euro

	31.12.2000	31.12.1999
Tillgångar		
<i>Guld och guldfordringar (1) .....</i>	462	457
<i>Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet (2) .....</i>	8 447	8 071
Fordringar på Internationella valutafonden	692	930
Banktillgodohavanden, värdepapper, lån och andra tillgångar	7 755	7 141
<i>Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet (3) .....</i>	859	672
<i>Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet (4) .....</i>	0	2 389
Banktillgodohavanden, värdepapper och lån	0	2 389
<i>Fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner (5)</i>	454	1 516
Huvudsakliga refinansieringstransaktioner	394	1 283
Långfristiga refinansieringstransaktioner	61	230
Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet (6)	4	2
<i>Fordringar inom Eurosystemet (7) .....</i>	769	768
Andel i ECB	70	70
Fordringar motsvarande överföring av valutareserver	699	699
<i>Övriga tillgångar (8) .....</i>	615	638
Euroområdets mynt	16	17
Materiella och immateriella anläggningstillgångar	248	240
Övriga omsättningstillgångar	170	234
Diverse	181	147
<hr/> Summa tillgångar	<hr/> 11 610	<hr/> 14 512

På grund av avrundning stämmer summorna inte alltid.

Skulder	31.12.2000	31.12.1999
<i>Utelöpande sedlar (1) .....</i>	2 982	3 008
<i>Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner (2)</i>	2 475	4 884
RTGS-konton (inklusive kassakrav)	2 475	4 884
<i>Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet (3) .....</i>	1	1
<i>Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet (4) .....</i>	194	195
<i>Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet (5) .....</i>	299	239
Inlåning och övriga skulder	299	239
<i>Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF (6) .....</i>	200	195
<i>Skulder inom Eurosystemet (7) .....</i>	167	1 267
<i>Övriga skulder (8) .....</i>	18	11
<i>Värderegleringskonto (9) .....</i>	1 070	1 232
<i>Avsättningar (10) .....</i>	2 927	2 509
<i>Eget kapital (11) .....</i>	969	969
Grundfond	841	841
Reservfond	128	128
<i>Årets vinst (12) .....</i>	309	0
Summa skulder	11 610	14 512

Resultaträkning, milj. euro

	1.1-31.12.2000	1.1-31.12.1999
<i>Ränteintäkter (1) .....</i>	583	485
<i>Räntekostnader (2) .....</i>	-204	-147
<i>Räntenetto (3) .....</i>	-379	338
Realiserade vinster på valutakursdifferenser (4)	375	198
Realiserade prisdifferenser på värdepapper (5)	36	-131
<i>Resultatet av centralbanksverksamheten före monetära inkomster och övriga intäkter .....</i>	790	405
Nettoandel av de monetära inkomsterna (6)	0	0
Övriga intäkter från centralbanksverksamheten (7)	27	33
<i>Resultatet av centralbanksverksamheten .....</i>	818	437
<i>Övriga kostnader</i>		
Personalkostnader (8)	-51	-50
Administrationskostnader (9)	-16	-15
Avskrivningar av anläggningstillgångar (10)	0	0
Kostnader för anskaffning av sedlar (11)	-11	-1
Övriga kostnader (12)	-10	-9
<i>Förändringar av avsättningar (13) .....</i>	-420	-361
<i>Årets resultat (14) .....</i>	309	0

Bokslutsbilagor

	31.12.2000		31.12.1999	
<i>Futurkontrakt i utländsk valuta, milj. euro</i>				
Köpekontrakt ¹	2 653,9		–	
Säljkontrakt ¹	1 707,0		–	
<i>Aktier och andelar, nominellt värde, milj. euro (Finlands Banks innehav inom parentes)</i>				
Setec	2,7	(40 %)	2,7	(40 %)
Rahakontti ²	0	(52 %)	0,2	(52 %)
HEX, Helsingfors Värdepapper- och derivativbörs, clearingbolag	1,9	(7 %)	1,6	(7 %)
Bank for International Settlements	11,5	(1,67 %)	11,1	(1,67 %)
Bostadsaktier	8,9		9,1	
Fastighetsaktier	–		0,2	
Övriga aktier och andelar	0,1		1,1	
Summa	25,1		26,0	
<i>Kalkylmässig andel av Värdepapperscentralens fond, milj. euro .....</i>	0,1		0,1	
<i>Pensionsåtaganden, milj. euro</i>				
Finlands Banks pensionsåtaganden	377,6		360,6	
– därav täckt genom avsättningar	305,0		294,5	
<i>Finlands Banks intressekontor, milj. euro</i>				
– inlåning	17,1		17,7	
– utlåning	7,4		7,6	

¹ Till medelkursen för respektive valuta på årets sista bankdag.

² Per 31.12.2000 återstående utdelning 35 495 euro.

Finlands Banks fastigheter

Fastighet	Adress	Byggnadsår	Volym ca m ³
Helsingfors	Fredsgatan 16	1883/1961	49 500
	Unionsgatan 33 / Fredsgatan 19	1848/1954	50 500
	Snellmansgatan 6	1857/1892	16 170
	Ramsöuddsvägen 34	1920/1983/1998	4 600
Kuopio	Puutarhakatu 4	1993	11 900
S:t Michel	Päiviönkatu 15	1965	7 500
Tammerfors	Hämeenkatu 13	1942	36 000
Uleåborg	Kajaaninkatu 8	1973	17 700
Åbo	Slottsgatan 20	1914	10 500
Vanda	Mosskogsvägen 1	1979	311 500
Enare	Saariselkä	1968/1976/1998	6 100

Bankfullmäktige har beslutat att vinsten, 308 816 416,43 euro, disponeras så att 180 000 000 euro överförs till reservfonden och återstoden 128 816 416,43 euro reserveras för statens behov.

Kommentarer till bokslutet

Bokförings- och bokslutspraxis

Finlands Bank tillämpar de bokföringsprinciper och -metoder som ECB-rådet antagit, och boksluten för 1999 och 2000 har upprättats enligt dessa harmoniserade principer.

Enligt 11 § lagen om Finlands Bank fastställer bankfullmäktige grunderna för bankens bokslut på framställning av direktionen.

Guld och poster i utländsk valuta

Posterna i utländsk valuta och gullet har i bokslutet omräknats till euro enligt marknadskurserna. Posterna i utländsk valuta har värderats valuta för valuta. Värdepapperen har värderats enligt värdepapperslag.

Värderingsdifferenser som beror på valutakurser redovisas separat från differenser som beror på prisförändringar på värdepapper. Differenser som beror på pris- och kursförändringar avseende guld tas upp som en enda post. Gullet har upptagits till marknadsvärdet den 28 december 2000 (dollarpriset på ett uns guld omräknat till euro).

Återförsäljnings- och återköpsförbindelser avseende värdepapper

Återförsäljningsförbindelser avseende värdepapper, dvs. omvända repor, har i balansräkningen redovisats som depositioner mot säkerhet på tillgångssidan. Återköpsavtal, dvs. repor, har i balansräkningen redovisats som lån mot säkerhet på skuldsidan. Värdepapper som sålts genom repor kvarstår i Finlands Banks balansräkning.

Fordringar och skulder mellan EU-ländernas nationella centralbanker

Fordringar och skulder mellan EU-ländernas nationella centralbanker har fr.o.m. den 1 december 2000 nettoredovisats så att varje bank har en fordran på eller en skuld till ECB. År 1999 nettoredovisades fordringar och skulder mellan centralbanker som hör till Eurosystemet i Finlands Banks balansräkning. Fordringar på och skulder till centralbanker utanför Eurosystemet särredovisades i Finlands Banks balansräkning.

Anläggningstillgångar

Från och med början av räkenskapsperioden 1999 har anläggningstillgångarna värderats till anskaffningsvärdet minus avskrivningar. Linjär avskrivning tillämpas. De linjära avskrivningarna görs under anläggningstillgångarnas förväntade ekonomiska livslängd med början den andra kalendermånaden efter förvärvet.

Motposten till byggnader och jordområden som i balansräkningen för 1999 aktiverats till marknadpris är värderegleringskontot. Avskrivningarna på dessa byggnader har redovisats mot värderegleringskontot så att de inte påverkar resultatet.

De ekonomiska livslängderna är följande:

- datorer, kringutrustning och program, bilar: 4 år
- maskiner, inventarier: 10 år
- byggnader: 25 år.

Anläggningstillgångar värda under 10 000 euro avskrivs under anskaffningsåret.

Poster utanför balansräkningen

Valutaterminerna beaktas vid beräkningen av valutapositionens nettomedelpris. Vinster och förluster av poster utanför balansräkningen behandlas på samma sätt som vinster och förluster av poster i balansräkningen.

Redovisningsprinciper för resultaträkningen

Intäkterna och kostnaderna redovisas enligt prestationsprincipen.

Realiserade intäkter och kostnader resultatförs. Vid beräkningen av realiserade valutakursvinster och -förluster har använts nettomedelkurser som beräknas på daglig basis. Vinster och förluster på grund av förändringar i priserna på värdepapper har beräknats på värdepapperens medelpris.

Orealiserade vinster redovisas i balansräkningen på värderegleringskontot.

Orealiserade förluster resultatförs när de är större än motsvarande realiserade värderingsvinster som tidigare tagits upp i balansräkningen på värderegleringskontot. Resultatförda, realiserade förluster återförs inte under följande räkenskapsperioder. Om realiserade förluster i ett värdepappersslag eller i en valuta tas upp i bok-

slutet justeras värdepappersslagets nettomedelpris eller valutans nettomedelkurs på motsvarande sätt före ingången av följande räkenskapsperiod.

Orealiserade förluster och vinster nettas inte mot varandra. De redovisas separat för olika värdepappersslag och valutor och för guld.

Differensen mellan värdepapperens anskaffningspris och nominella värde resultatförs under löptiden.

Kommentarer till balansräkningen

Tillgångar

1. Guld och guldfordringar

Finlands Bank har 1 577 165 troyuns guld som i bokslutet upptagits till marknadsvärde. I likhet med de övriga nationella centralbankerna i Eurosystemet överförde Finlands Bank vid början av räkenskapsperioden 1999 cirka 20 % av sitt guld till ECB.

2. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför euroområdet

I valutafordringarna ingår särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden och Finlands medlemsandel i valutafonden, banktillgodohavanden, värdepapper och andra valutaposter. Finlands Bank överförde vid början av räkenskapsperioden 1999 en del av sina fordringar i dollar och yen till ECB, och dessa utgör tillsammans med den ovannämnda guldposten Finlands Banks andel av ECB:s reservtillgångar.

3. Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande i euroområdet

I posten ingår banktillgodohavanden och värdepapper.

4. Fordringar i euro på hemmahörande utanför euroområdet

Här ingick 1999 huvudsakligen saldon på konton i centralbanker i EU-länder utanför Eurosystemet.

5. Fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner

Posten omfattar ställningen på balansdagen för

sådana instrument som används i penningpolitiken.

6. Övriga fordringar i euro på kreditinstitut i euroområdet

Här ingår konton i kreditinstitut i euroområdet.

7. Fordringar inom Eurosystemet

Här ingår Finlands Banks andel i ECB, en fordran på ECB avseende överförd valuta- och guldreserv och övriga nettofordringar på EU-länders centralbanker.

8. Övriga tillgångar

I posten ingår mynt i euroområdet, värdepapper upptagna som investeringstillgångar, anläggningstillgångar (byggnader, maskiner och inventarier) och poster som hänför sig till värderingen av poster utanför balansräkningen samt resultatregleringar och övriga fordringar.

Skulder

1. Utelöpande sedlar

I posten ingår allmänhetens och penninginstitutens innehav av sedlar i mark.

2. Skulder i euro till kreditinstitut i euroområdet relaterade till penningpolitiska transaktioner

De banker som har ett RTGS-konto i Finlands Bank uppfyller sitt kassakrav så att medeltalet av de dagliga saldon på deras RTGS-konto under uppföljningsperioden skall vara minst lika stort som deras kassakrav.

3. Skulder i euro till övriga hemmahörande i euroområdet

I posten ingår skulder i euro till andra kreditinstitut än sådana som omfattas av kassakravet.

4. Skulder i euro till hemmahörande utanför euroområdet

I posten ingick 1999 i huvudsak saldon på konton som innehades av centralbanker i EU-länder utanför Eurosystemet och 1999 och 2000 saldon på s.k. lorokonton som innehas av internationella organisationer och utländska banker.

5. Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför euroområdet

Repor för förvaltning av valutareserven redovisas här.

6. Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF

Posten uttrycks i SDR och hänför sig till Internationella valutafonden.

7. Skulder inom Eurosystemet

Här nettoredovisades 1999 saldona på de konton som centralbankerna inom Eurosystemet hade gentemot Finlands Bank. År 2000 nettades de nationella centralbankernas saldona och Finlands Bank har ett enda saldo gentemot ECB.

8. Övriga skulder

Här ingår resultatregleringar och övriga skulder.

9. Värderingskonto

Här redovisas uppskrivningar av jordområden och byggnader samt värderingsdifferenser beroende på ändrad bokföringspraxis. I posten ingår dessutom orealiserade värderingsvinster på grund av marknadsvärdering av valutaposter och värdepapper.

10. Avsättningar

Här ingår samtliga avsättningar. Finlands Banks pensionsåtagande uppgår allt som allt till 378 miljoner euro, varav 81 % eller 305 miljoner euro är täckt genom avsättningar.

Enligt 20 § lagen om Finlands Bank kan i bokslutet göras ytterligare avsättningar, om detta är nödvändigt för att trygga realvärdet av bankens fonder eller för att utjämna sådana variationer i resultatet som orsakas av förändringar i valutakurserna eller marknadspriserna på värdepapper. Sådana avsättningar har gjorts till ett värde av 2 622 miljoner euro.

11. Eget kapital

Här ingår bankens grundfond och reservfond.

12. Årets vinst

Årets vinst blev 309 miljoner euro.

Kommentarer till resultaträkningen

1. Ränteintäkter

Största delen av ränteintäkterna består av ränteintäkter från guldinnehavet och valutareserven samt ränteintäkter från fordringarna inom Eurosystemet.

2. Räntekostnader

Av räntekostnaderna är 66 miljoner euro räntor på kassakravsmedel. Räntekostnader uppstod också för skulderna inom Eurosystemet och för räntor på TARGET-saldon som innehas av centralbanker i EU-länder utanför Eurosystemet.

3. Räntenetto

Räntenettet utgjorde 379 miljoner euro.

4. Realiserade vinster på valutakursdifferenser

I bokföringen granskas varje valuta skilt för sig varje bokföringsdag. När valutapositionen minskar vid försäljning av valuta realiseras en vinst eller en förlust. År 2000 realiserades vinster från valutakursdifferenser för 375 miljoner euro.

5. Realiserade prisdifferenser på värdepapper

Varje värdepappersslag granskas separat i bokföringen. När ett värdepapper säljs realiseras en vinst eller en förlust. Till följd av prisdifferenserna på värdepapper realiserades 2000 en vinst på 36 miljoner euro.

6. Nettoandel av de monetära inkomsterna

Här upptas nettosumman av de monetära inkomster som betalats in till Eurosystemet och de som återfördelats från Eurosystemet.

7. Övriga intäkter från centralbanksverksamheten

I posten ingår dividender, expeditionsavgifter, provisioner och övriga intäkter.

8. Personalkostnader

Lönekostnaderna uppgick till 35 miljoner euro. I de sociala kostnaderna, 17 miljoner euro, ingick 11 miljoner euro i pensioner utbetalda år 2000.

9. Administrationskostnader

Här redovisas hyror, representationskostnader, kostnader för köpta tjänster, kostnader för förnödenheter samt kostnader för utbildning, tjänsteresor och rekrytering.

10. Avskrivningar av anläggningstillgångar

Avskrivningarna av anläggningstillgångar var mindre än en halv miljon euro.

11. Kostnader för anskaffning av sedlar

Kostnaderna för anskaffning av sedlar uppgick till 11 miljoner euro.

12. Övriga kostnader

Av övriga kostnader hänför sig största delen till användning och underhåll av fastigheter.

13. Förändringar av avsättningar

För pensioner avsattes under 2000 arbetstagar-pensionsavgiften, 1,7 miljoner euro, som innehå-

lits från lönerna. Avsättningarna för pensions-åtagandet ökades med en kalkylmässig ränta på pensionsavgifter och på de pensionsavsättningar som gjorts under tidigare år. Den kalkylmässiga räntan var 3 %. Sammanlagt ökades avsättningarna för pensionsåtagandet med 9 miljoner euro.

Utöver pensionsavsättningen enligt 20 § lagen om Finlands Bank ökades avsättningarna med 411 miljoner euro, vilket motsvarar realiserade vinster på valutakursdifferenser och realiserade prisdifferenser på värdepapper.

14. Årets resultat

Årets resultat blev 309 miljoner euro.

Bankfullmäktige beslutade den 9 mars 2001 att vinsten disponeras så att 180 miljoner euro överförs till reservfonden och återstoden reserveras för statens behov.

FINLANDS BANKS FÖRVALTNING OCH ÄRENDEN HANDLAGDA AV BANKFULLMÄKTIGE

Bankfullmäktige

Bankfullmäktige ger årligen till riksdagen en berättelse om Finlands Banks verksamhet och förvaltning och om de viktigaste ärenden som bankfullmäktige har behandlat. Dessutom kan bankfullmäktige vid behov ge riksdagen berättelser om genomförandet av den monetära politiken och Finlands Banks övriga verksamhet.

Enligt lagen om Finlands Bank (214/1998), som trädde i kraft den 1 januari 1999, är bankens förvaltningsorgan bankfullmäktige och direktionen. Till bankfullmäktige hör nio bankfullmäktigeledamöter som tillsätts av riksdagen. Bankfullmäktiges uppgifter är uppdelade på tre områden: tillsynsuppgifter, centrala förvaltningsuppgifter och övriga uppgifter.

Enligt stadgan för Europeiska centralbanken skall huvudmålet för Finlands Bank vara att banken som en integrerad del av Europeiska centralbankssystemet (ECBS) i överensstämmelse med fördraget upprätthåller prisstabilitet och banken ha som uppgift att för sin del genomföra den monetära politik som ECB-rådet har utformat. Banken skall också för sin del svara för penningförsörjningen och sedelutgivningen, inneha och förvalta valutareserven, sörja för betalningssystemets och det övriga finansiella systemets tillförlitlighet och effektivitet samt delta i utvecklandet av systemet. Dessutom skall Finlands Bank sörja för att det sammanställs och offentliggörs statistik som behövs för bankens verksamhet.

Bankfullmäktiges viktigaste arbetssätt är de diskussioner som bankfullmäktige för med direktionen under sina sammanträden om den monetära politiken i euroområdet, den ekonomiska utvecklingen och genomförandet av Europeiska centralbankens (ECB) monetära politik. Dessutom har bankfullmäktige ordnat interna diskussionsmöten där sakkunniga har hörts om de ekonomiska utsikterna i Europa.

Finlands Banks förvaltning fick 2000 särskilt stort utrymme på grund av diskussionerna om direktionens sammansättning. Direktionen in-

formerade bankfullmäktige även om Finlands Banks strategi och riktlinjerna för verksamhetsplaneringen samt personalplanerna med utgångspunkt i Finlands Banks förändrade ställning och den fortlöpande utvecklingen av arbetsfördelningen mellan ECB och de nationella centralbankerna samt förändringarna i bl.a. penningförsörjningen. I fråga om situationen inom penningförsörjningen hörde bankfullmäktiges arbetsdelegation också representanter för Finlands Banks personalförening.

Instruktion för bankfullmäktige

Riksdagen fastställde instruktionen för riksdagens bankfullmäktigeledamöter (252/2000), som trädde i kraft den 1 mars 2000. Genom instruktionen upphävdes den tidigare instruktionen för riksdagens bankfullmäktige från 1926 (101/1926). När instruktionen trätt i kraft upphörde ordinarie bankfullmäktige. Bankfullmäktige konstituerade sig den 9 mars enligt den nya instruktionen.

Revisionen

De revisorer som utsetts vid 1999 års riksdag, agrolog *Johannes Leppänen*, vicehäradshövding *Ville Itälä*, professor *Reino Majala*, magistern i administrativa vetenskaper *Iivo Polvi* och ekonomidirektör *Matti Saarinen* verkställde den 6–9 mars granskning av Finlands Banks bokföring, bokslut och förvaltning för 1999.

CGR-samfundet Arthur Andersen Oy granskade bankens räkenskaper och bokslut i enlighet med artikel 27 i stadgan för Europeiska centralbankssystemet och revisorerna tog del av den rapport som upprättats över granskningen. Enligt revisorernas utlåtande fastställde bankfullmäktige vid sitt möte den 24 mars bankens resultaträkning och balansräkning för 1999.

Granskning av lånerörelsen och valutahandeln samt inventeringen

Bankfullmäktige granskade under verksamhetsåret enligt 5 § i sin instruktion, som var i kraft fram till den 1 mars, bankens lånerörelse och valutahandel genom granskning av bokslutet och antecknade vid sitt möte den 7 april att inventering enligt 6 § i instruktionen hade utförts. Inventeringen gav inte anledning till anmärkning.

Verksamhetsberättelse om E.J. Långmans fonder

Vid sitt möte den 11 februari antecknade bankfullmäktige till protokollet att Finska Kulturfonden lämnat redogörelse för E.J. Långmans fonders verksamhet under perioden 1.10.1998—30.9.1999.

Ränta på avsättningen för pensionsåtagandet 2001

Pensionsåtagandet enligt pensionsstadgorna för Finlands Bank har räknats ut försäkringsmatematiskt i tillämpliga delar enligt Försäkringsinspektionens beräkningsanvisningar och beräkningsprinciper för pensionsstiftelser som är underställda lagen om pensionsstiftelser. För täckning av pensionsåtagandet har en avsättning gjorts i balansräkningen. Till avsättningen överförs också den lagstadgade arbetstagarpensionsavgiften som innehållits från personalens löner. Bankfullmäktige beslutade vid sitt möte den 15 december godkända direktionens framställning att på pensionsavsättningen, liksom året innan, erläggs en ränta på tre (3) procent.

Ändringar i pensionsstadgorna för Finlands Bank

Bankfullmäktige hade 1999 inlett en diskussion om möjligheten att förhindra att ålderspension från Finlands Bank lyfts samtidigt som löneinkomster från Europeiska centralbanken (ECB). Finansministeriet hade i detta sammanhang konstaterat att någon sådan allmän lagberedning inte var under arbete, men ansåg att det är ett problem och strider mot arbetspensionssystemets syfte att lön och pension betalas ut samtidigt. För att klarlägga lagstiftningsgrunden hade bankfullmäktige föreslagit att finansministeriet skulle vidta åtgärder för att komplettera 58 § lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998) så att bestämmelser om verkningarna av en anställning i ECB på pensionsskyddet för personer i Finlands Banks tjänst, skulle kunna införas i Finlands Banks pensionsstadga. På våren 2000 konstaterade finansministeriet att det med beaktande av Finlands Banks och ECB:s unika inbördes förhållande och det faktum att lagen om statens pension inte innehöll några som helst bestämmelser för motsvarande situationer var möjligt att genomföra de ändringar som bankfullmäktige föreslagit genom en ändring av Pensionsstadgan för Finlands Bank utan att något sådant bemyndigande som bankfullmäktige hade föreslagit fogas till lagen om Finlands Banks tjänstemän. Bankfullmäktige godkände vid sitt möte den 12 september ett tillägg till Pensionsstadgan för Finlands Bank av den 13 december 1966¹.

Lagen om statens pensioner (280/1966) och lagen om statens familjepensioner (774/1968) ändrades på det sätt som den nya lagen om förmyndarverksamhet förutsätter. Dessutom justerades den övre gränsen för pension som betalas ut som engångsbelopp och vissa bestämmelser om

¹ Anställningen för en förmänstagare som är direktionsmedlem, direktör eller annan tjänsteman som avses i 6 § lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998) eller direktör, biträdande direktör, chefsjurist eller rådgivare vid Finansinspektionen anses i fråga om pensionen fortsätta tills ett på ett tjänste- eller arbetsavtal baserat anställningsförhållande i Europeiska centralbanken (ECB) har upphört. I enlighet med detta lämnas rätten till pension vilande och ålderspension eller förtida ålderspension från Finlands Bank beviljas inte eller utbetalningen av pensionen avbryts om förmänstagaren avgår från sin anställning vid Finlands Bank och övergår till en heltidsanställning med regelbunden förvärvsinkomst vid ECB efter att ha uppnått den ålder som berättigar till ålderspension eller förtida ålderspension. Betalningen av den vilande pensionen börjar när ECB-anställningen upphör eller förmänstagaren fyller 65 år. För en anställning vid Europeiska centralbanken som omfattas av denna bestämmelse intjänas inte pension enligt denna pensionsstadga.

Tilläggen trädde i kraft på fastställensedagen så att det tillämpas på anställningar vid Europeiska centralbanken som börjar efter fastställensedagen.

tekniskt avbrytande av pension och deltidspension. Med stöd av 11 § 2 mom. 6 punkten lagen om Finlands Bank (214/1998) godkände bankfullmäktige vid sitt möte den 12 september motsvarande ändringar i pensionsstadgan för Finlands Bank av den 13 december 1966 och familjepensionsstadgan för Finlands Bank av den 3 juni 1969.

Omstrukturerings av personalen

Vid sitt möte den 15 december berättigade bankfullmäktige direktionen att fram till den 31 december 2003 fortsätta att tillämpa de individuella lösningar baserade på frivilliga avtal och förenliga med Finlands Banks intresse som införts 1996 för omstrukturerings av personalen.

Direktionen

Vid bankfullmäktiges möte den 5 maj meddelade direktionens vice ordförande Esko Ollila att han kommer att avgå från sin tjänst som direktionsmedlem den 1 januari 2001. Direktionsmedlemmen Matti Korhonen avled den 29 juni. Bankfullmäktige behandlade besättandet av de lediga tjänsterna och beslutade vid sitt möte den 12 september göra en framställning om att understatssekreteraren, politices licentiat, ekonomie kandidat Johnny Åkerholm skulle utnännas till direktionsmedlem från och med den 16 oktober 2000 och riksdagsledamoten, magister i samhällsvetenskaper Mauri Pekkarinen från och med den 1 november 2000. Statsrådet föreslog den 22 september i enlighet med bankfullmäktiges framställning för republikens president att två direktionsmedlemmar skulle utnännas. Republikens president återremitterade framställningen till statsrådet för beredning och utnämnde politices doktor Sinikka Salo från Europeiska centralbanken till direktionsmedlem från och med den 16 oktober för en mandatperiod på fem år. Vid sitt möte den 5 oktober beslutade bankfullmäktige följa upp och bedöma om en direktion med tre medlemmar är funktionsduglig och vid behov återkomma till ärendet.

Vid sitt möte den 17 november antecknade bankfullmäktige direktionsmedlemmarnas arbetsfördelning till protokollet. Enligt arbetsfördelningen är direktionens ansvarsområden från och med den 6 november 2000 följande:

Till ansvarsområdet för ordföranden i direktionen, chefsdirektör Matti Vanhala hör ett övergripande ECBS-ansvar, samhällsekonomi, marknadsoperationer, information, internationella sekretariatet, internrevision och ledningssekretariatet. Bankdirektör Matti Louekoski ansvarar för finansmarknaden, betalningsrörelsen, penningförsörjningen, juridiska ärenden, personal samt utveckling och budget. Bankfullmäktige förordnade Louekoski till vice ordförande i direktionen från och med den 1 januari 2001. Louekoski är dessutom av bankfullmäktige förordnad ordförande i Finansinspektionens direktion. Direktionsmedlem Sinikka Salos ansvarsområden är monetär forskning, forskning kring transitionsekonomier, statistik, administration, publikations- och språktjänster, IT och säkerhet.

Vid sitt möte den 13 juli godkände bankfullmäktige med stöd av 3 § 4 mom. i sin instruktion anvisningar om vikarier för direktionsmedlemmarna till årets slut. Vid bankfullmäktiges möte den 15 december godkändes anvisningarna att gälla tills vidare från och med den 1 januari 2001. Enligt anvisningarna skall direktionen förordna en namngiven person att fungera som tf. medlem av direktionen då en direktionsmedlem är frånvarande högst en vecka. Sådan vikarie anlitas under verksamhetsåret bara i undantagsfall.

Vid utgången av 2000 innehade direktionsmedlemmarna följande medlemskap i anslutning till tjänsteutövningen:

Direktionens ordförande *Matti Vanhala*
— Internationella valutafonden, styrelseledamot, Finlands representant

Direktionens vice ordförande *Esko Ollila*
— Jubileumsfonden för Finlands självständighet SITRA, styrelseledamot
— Setec Oy, styrelseordförande

Direktionsmedlem *Matti Louekoski*
— Finansinspektionen, direktionens ordförande
— Försäkringsinspektionen, direktionsmedlem
— ECB-rådet, suppleant för chefsdirektören
— Internationella valutafonden, suppleant i styrelsen, Finlands representant

Direktionsmedlem *Sinikka Salo*
— Europeiska centralbankssystemet (ECBS), Kommittén för internationella förbindelser (IRC), ledamot

— Europeiska gemenskapen, Ekonomiska och finansiella kommittén (EFC), ledamot

Dessutom hade direktionsmedlemmarna andra bisysslor och förtroendeuppdrag som bankfullmäktige godkänt med stöd av 17 § lagen om Finlands Bank (214/1998).

Bankfullmäktiges sammansättning

Bankfullmäktige bestod 2000 av följande personer, vilka utsetts av riksdagens elektorer:

Kanerva, Ilkka, politices magister
Puisto, Virpa, specialsjukskötare
Ala-Nissilä, Olavi, ekonomie magister
Jäätteenmäki, Anneli, vicehäradshövding
Pekkarinen, Mauri, magister i samhällsvetenskaper
Zyskowicz, Ben, juris kandidat
Tiuri, Martti, teknologie doktor
Kekkonen, Antero, TV-reporter
Uotila Kari, plåtslagare.

Ordförande var bankfullmäktig Ilkka Kanerva och vice ordförande bankfullmäktig Virpa Puisto. Puisto fungerade 25 augusti—5 oktober som ordförande sedan Kanerva meddelat att han söker tjänsten som medlem i Finlands Banks direktion. Bankfullmäktige konstituerade sig vid sitt möte den 9 mars och tillsatte en arbetsdelegation enligt 2 § i sin instruktion, till vilken förutom ordföranden och vice ordföranden hörde bankfullmäktigeledamoten Ala-Nissilä.

Bankfullmäktiges sekreterare var vicehäradshövding *Anton Mäkelä* och rådgivare politices doktor *Jaakko Kiander*.

Revisorer

Riksdagen förrättade den 11 februari val av revisorer och revisorssuppleanter för Finlands Bank och utsåg följande personer till revisorer av bankens räkenskaper för 2000:

Leppänen, Johannes, riksdagsledamot
Majala, Reino, professor, CGR
Saarinen, Matti, riksdagsledamot
Polvi, Iivo, riksdagsledamot, OFR
Itälä, Ville, riksdagsledamot.

Till revisorssuppleanter utsågs:

Lehtomäki, Paula, riksdagsledamot
Manner, Kari, ekonom, CGR
Juurola, Ulla, riksdagsledamot
Kuusiola, Arto, ekonomie magister, CGR
Karpio, Juha, riksdagsledamot.

Riksdagen förrättade den 8 september fyllnadsval och valde Juha Karpio till revisor i stället för Ville Itälä och till suppleant för honom valdes riksdagsledamot *Kalervo Kummola*.

Revisorererna valde den 22 maj agrolog Johannes Leppänen till ordförande och utsåg professor *Kalervo Virtanen* till sekreterare.

FINANSINSPEKTIONEN

Enligt lagen om finansinspektionen (503/1993), som trädde i kraft den 1 oktober 1993, har bankfullmäktige förvaltningsuppgifter vid Finansinspektionen som fungerar vid Finlands Bank. Finlands Banks direktionens beslutanderätt begränsar sig till resursförvaltning.

Republikens president utnämnde den 21 december på bankfullmäktiges framställning och statsrådets förslag ekonomie magister *Kaarlo Jännäri* till direktör vid Finansinspektionen för perioden 1 februari 2001—31 januari 2007.

Ordförande i Finansinspektionens direktion var 2000 medlemmen i Finlands Banks direktion *Matti Louekoski* som utnämns till medlem på förslag av Finlands Bank med avdelningschef *Heikki Koskenkylä* som sin personlige suppleant. Vice ordförande var lagstiftningsdirektör *Pekka Laajanen* som utnämns till medlem på förslag av finansministeriet med lagstiftningsrådet *Ilkka*

Harju som sin personlige suppleant. De övriga direktionsmedlemmarna var överdirektör *Tarmo Pukkila* som utnämns till medlem på förslag av social- och hälsovårdsministeriet med regeringsrådet *Jorma Heikkilä* som sin personlige suppleant och enligt lagen om finansinspektionen Finansinspektionens direktör *Kaarlo Jännäri* och Försäkringsinspektionens överdirektör *Markku Vesterinen*. Som direktionens sekreterare fungerade ställföreträdaren för Finansinspektionens chefsjurist *Liisa Halme* och från och med den 1 juli chefsjurist *Markku Lounatvuori*.

Vid sitt möte den 14 juni godkände bankfullmäktige de ändringar i 6 och 11 § i Finansinspektionens arbetsordning som var nödvändiga på grund av att Finansinspektionens direktion tillsatte en rådgivare som förordnades att höra till de högre tjänstemännen och vara medlem av ledningsgruppen.

Helsingfors den 9 mars 2001

ILKKA KANERVA

**VIRPA PUISTO
ANNELI JÄÄTTEENMÄKI
MAURI PEKKARINEN
KARI UOTILA**

**OLAVI ALA-NISSILÄ
ANTERO KEKKONEN
MARTTI TIURI
BEN ZYSKOWICZ**

Anton Mäkelä